नयाँ सन्दर्भ साप्ताहिक

Naya Sandarbha Weekly

वर्ष : २५ अंक : २९ पृष्ठ ६ भद्रपुर वि.सं. २०७७ फागुन १६ *(February 28, 2021)* नेपाल सम्वत ११४१ मुल्य : रु.१०।-

सबैको रोजाई

मेची अञ्चल मै एक मात्र
सबै रोगहरुको भरपर्दो उपचारका लागि
अत्याधुनिक उपकरण जडित
विश्वसनीय चिकित्सकहरु भएको
चिकित्सा प्रतिष्ठान
अध्यक्ष : गोपालकुमार बस्नेत

विर्तासिटी हस्पिटल
विर्तामोड, झापा

नयाँ सरकार गठनको खेल सुरु

काठमाडौं । संसद विघटन सवीच्च अदालतले बदर गरेपछि नयाँ सरकार गठनको खेल सुरु भएको छ । सत्ता समीकरणका लागि नेताहरूले जोड घटाउ थालिसकेका छन् । संसद विघटनपछि विभाजित नेकपाको अध्यक्षद्वय पुष्पकमल दाहाल प्रचण्ड र माधवकुमार नेपालले प्रतिपक्षी दलसँग सत्ता सहकार्यको प्रस्ताव अघि बढाएका हुन् ।

प्रचण्ड(माधवले कांग्रेस सभापति शेरबहादुर देउवालाई उनकै निवास बूढानीलकण्ठमा पुगेर सत्ता सहकार्यको प्रस्ताव गरेका थिए। देउवाले त्यही बिषयमा छलफल गर्नका लागि बिहीबार पदाधिकारी बैठक बोलाएका छन् । यता, प्रचण्ड(माधव पक्षले जनता समाजवादी पार्टी जसपाका नेताहरुलाई पेरीसडाँडामा बोलाएर बिहीबारै छलफल गरेका छन् । प्रचण्ड(माधव पक्षले दुवै पार्टीसँगको छलफल सकारात्मक भएको दाबी गर्दै आएको छ ।

संसद पुनःस्थापना भएपछि कांग्रेसमा तीन धार देखिएको छ । सभापति देउवा पक्ष प्रचण्ड(माधव पक्ष वा प्रधानमन्त्री ओलीसँग आफ्नो फाइदा पुग्ने गरि सरकारमा जान खोजेका उनी निकट स्रोत बताउँछ । तर, बरिष्ठ नेता रामचन्द्र पौडेल सरकारमा गएपनि प्रचण्ड(माधव पक्षसँग मात्रै जानुपर्ने मत राखिरहेका छन् । यता, अर्का नेता कृष्णप्रसाद सिटौला पक्षले सरकारमा जानै नहुने मत जाहेर गरिरहेका छन् । कांग्रेस सहमहामन्त्री डा। प्रकाशशरण महत तत्कालै सत्ता सहकार्य हुनसक्ने ठाउँ देख्दैनन् । 'उहाँहरु अहिलेसम्म एउटै पार्टीमा हुनुहुन्छ । पार्टी विभाजन नै भएको छैन' उनले भने, 'सरकार सञ्चालनमा उहाँहरुको आफ्नै मत पुग्नसक्छ । त्यसैले हामीले अहिल्यै औपचारिक निर्णय गरेर सरकारमा जान्छौँ भन्दैनौँ ।' नेकपाको दुवै पक्षबाट प्रस्ताव आएको भएपनि सरकार सञ्चालनमा काँग्रेस कतैपनि नजाने उनको तर्क छ । 'अब पार्टीको बैठक बस्दै छ । त्यसले के निर्णय गर्छ हेर्न बाँकी छ' उनले भने ।

प्रचण्ड-माधव पक्षले जसपाका अध्यक्ष महन्थ ठाकुर, वरिष्ठ नेता राजेन्द्र महतो र राजेन्द्र श्रेष्ठसँग बिहीबार छलफल गरेका छन। छलफलमा जसपाका नेताहरुले सरकारमा सहभागी हुनका लागि केही सर्त अगाडि सारेका छन् । छलफलको सुरुमै प्रचण्ड-माधवलाई कुन पार्टीको हो भन्दै प्रश्न गरेको बरिष्ठ नेता राजेन्द्र महतोले बताए । 'संविधान जारी गर्ने बेलामा प्रतिगमन भएको थियो । उहाँहरुले कांग्रेससँग मिलेर मधेशी दललाई एकल पार्नुभएको थियो' उनले भने, संविधान संशोधन र हाम्रा बन्दी साथीहरुलाई फुकुवा गर्नुपर्छ । त्यसपछि मात्रै सत्ता सहकार्यको प्रस्तावमा छलफल गर्न सकिन्छ ।' प्रधानमन्त्री ओलीले प्रतिगमनको बाटो अंगालेको हुनाले अब सत्ता सहकार्यबारे त्यता नसोचेको जसपा नेता रामबाबु यादव बताउँछन् । 'प्रचण्ड-माधव पक्षबाट सत्ता सहकार्य प्रस्ताव आएको छ । ओली पक्षबाट पनि आउला' उनले भने, 'अकी पक्षसँग सत्ता सहकार्यको सम्भावना रहे पनि ओली पक्षसँग कुनै पनि हालतमा सत्ता सहकार्य हुन्न ।' ओलीसँग पहिले पनि सहकार्य गर्दा आफ्नो स्वार्थको लागि मात्रै प्रयोग गरेको उनको तर्क छ । 'उहाँले संविधान संशोधनको शर्तसहित सरकारमा हाम्रो पार्टी गएको थियो । तर, सरकारमा गएपछि उहाँले कहिल्यै हाम्रो एजेण्डा सोच्नुभएन' उनले भने । प्रचण्ड-माधव पक्षले आफ्नो पार्टीको एजेण्डा पुरा गर्ने शर्त राखे सरकारमा जान सकिने उनले बताए ।

पाँच वटा सशस्त्र प्रहरीको बोर्डर आउटपोस्ट स्थापना

– **सन्दर्भ समाचारदाता**

मेचीनगर । झापामा एकै पटक पाँच वटा सशस्त्र प्रहरीको बोर्डर आउट पोस्ट (बिओपी) स्थापना गरिएको छ। सीमा क्षेत्रको शान्ति सुरक्षा मजबुत बनाउने उद्देश्यले बोर्डर आउट पोस्ट (बिओपी) स्थापना गरिएको हो । योसँगै जिल् लामा सशस्त्र प्रहरीको बिओपीको सङ्ख् या १७ पुगेको छ ।

मेचीनगर नगरपालिका– ५ स्थित नकलबन्दामा, सशस्त्र प्रहरीको बोर्डर आउट पोस्टको उद्धाटन, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नम्बर १ बराह वाहिनी पकलीका वाहिनीपति डिआइजी वंशीराज दाहाल, मेचीनगर नगरपालिकाका मेयर विमल आचार्य, उपमेयर मिना पोखरेल उप्रेती र झापाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्रवणकुमार तिमिल्सिनाले संयुक्त रुपमा उद्धाटन गरेका हुन् ।

उद्धाटन समारोहमा डिआइजी दाहालले मेचीनगर नगरपालिका(१ स्थित तिरीङ, भद्रपुर नगरपालिका(३ स्थित महेशपुर, झापा गाउँपालिकाको पन्थापाडा र गौरीगञ्जको आमगाछीमा सशस्त्र प्रहरीको बोर्डर आउट पोस्टको उद्धाटन भएको घोषणा समेत गरेका थिए । प्रत्येक बिओपीमा प्रहरी निरीक्षक वा प्रहरी नायव निरीक्षकको कमान्डमा २५ जना सुरक्षाकर्मी खटाइने बताए । यसअघि झापाको बाहुनडाँगी, काँकडभिट्टा, ज्यामिरगढी, पाठामारी, केचना, भागडुब्बा, टाघनडुब्बा, गौरीगञ्ज, घेरावारि, कुञ्जीवारि, भद्रपुर र पृथ्वीनगर गरी १२ वटा बिओपी स्थापना भइसकेको छ ।

झापा स्पोर्टस् अवार्ड २०७६ सार्वजनिक

बिर्तामोड । झापा स्पोर्टस् अवार्ड २०७६ मनोनयनमा परेका झापाका खेल प्रतिभा सार्वजनिक गरिएको छ । सोमबार बिर्तामोडमा पत्रकार सम्मेलन गरेर नेपाल खेलकुद पत्रकार मञ्च (एनएसजेएफ) जिल्ला समन्वय शाखा झापाले अवार्डको चौथो संस्करणको मनोनयनमा परेका चार विधाका खेल प्रतिभा सार्वजनिक गरेको हो ।

'झापा स्पोर्टस् अवार्ड' चौथो संस्करणका लागि विभिन्न चार विधामा प्रत्येक विधामा तीनतीनजना र दुई विधामा छनोट समितिले प्रतिभाको लोकप्रियताको आधारमा एकएकजना सिधै छनोट गरेको प्रतिभा छनोट समितिका संयोजक सचित आनन्द सुब्बाले जानकारी दिए ।

वर्ष उत्कृष्ट खेलाडी पुरुषमा अनन्त तामाङ –फुटबल, सेसेहाङ आङदेम्बे –फुटबल । छिरिङ गुरुङ –फुटबल, वर्ष उत्कृष्ट खेलाडी महिलामा जुनी राई

बाँकी पृष्ठ ४ मा

कांग्रेस सत्ता र सरकार केन्द्रीत हुँदैन : सिटौला

– **सन्दर्भ समाचारदाता**

भद्रपुर । " तपाईंले झापामा कार्यकर्तालाई र संचारकर्मीसंग न्यायलयले संबिधान अक्षरश पालना गरेमा संसद पुनःस्थापना हुन्छ, भन्नुभएको थियो । सौभाग्यवस संसद पुनःस्थापना भयो । अव के भन्नुहुन्छ ?" भन्ने नयाँ सन्दर्भको जिज्ञासामा, सिटौलाले भने, "न्यायलयप्रति आम नेपालीजनताको अटुट् बिश्वास कायम रह्यो । मुख्य कुरा सर्वोच्चको फैसलाबाट संविधानको रक्षा भएको छ ।"

उनले अगाडी भने, "अव कांग्रेसले लिने निर्णय सत्ता र सरकार केन्द्रीत हुँदैन । नयाँ परिस्थिति तथा यसबाट उत्पन्न राजनीतिक घटनाक्रमलाई पनि विश्लेषण गर्नुपर्ने हुन्छ । के गर्दा राष्ट्र र जनताको हितमा हुन्छ त्यही विषयमा छलफल गरी हामी निर्णयमा पुग्छौं । के गर्दा लोकतन्त्र र लोकतान्त्रिक शासन सुदृढ हुन्छ, के गर्दा विकास, सुशासन र समृद्धि हुन्छ त्यसतर्फ हाम्रो ध्यान केन्द्रीत हुनेछ ।"

भद्रपुर नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
भद्रपुर (झापा) प्रदेश नं. १ को

जनहितमा जारी सूचना

- मिसावट गरिएका, सडेगलेका तथा अस्वास्थकर खानेकुरा नखाऔं ।
- सडक तथा सार्वजनिक स्थानमा छाडा रुपमा चौपायाहरु नछोडी सभ्य नागरिकको पहिचान दिऔं ।
- सडक तथा पेटी-किनारमा आवगमनमा अवरोध हुने गरी निर्माण सामग्री नराखौं ।
- बालबालिकालाई काममा होइन, विद्यालय पठाऔं ।
- सार्वजनिक स्थलमा जतातत्तै फोहोरमैला नफालौं ।
- आफ्नो घर वरपर विरुवा रोपी हरित नगरीको रुपमा विकास गरौं ।

अर्जुनधारा नगरपालिकाको कार्यालय
शनिश्चरे (झापा) प्रदेश नं. १ को

जनहितमा जारी सूचना

- मिसावट गरिएका, सडेगलेका तथा अस्वास्थकर खानेकुरा नखाऔं ।
- सडक तथा सार्वजनिक स्थानमा छाडा रुपमा चौपायाहरु नछोडी सभ्य नागरिकको पहिचान दिऔं ।
- सडक तथा पेटी-किनारमा आवगमनमा अवरोध हुने गरी निर्माण सामग्री नराखौं ।
- बालबालिकालाई काममा होइन, विद्यालय पठाऔं ।
- सार्वजनिक स्थलमा जतातत्तै फोहोरमैला नफालौं ।
- आफ्नो घर वरपर विरुवा रोपी हरित नगरीको रुपमा विकास गरौं ।

रोशनी ज्वेलर्स
भद्रपुर-१० (बजार लाईन), चन्द्रगढी
प्रो. रञ्जु साह/ मुकेश साह
२४ क्यारेट
सम्पर्क : ९८६३६१४२७०
विना रसायत

सुनगाभा सपिङ्ग सेन्टर
भद्रपुर-१०, झापा
सेन्चुरी बैंक तल
०२३४५५९७२
निरज निरौला
९८५२६२०२७७
घर तथा अफिस डेकोरेसन तथा फर्निसिङ्ग सामाग्रीको थोक तथा खुद्रा विक्रेता

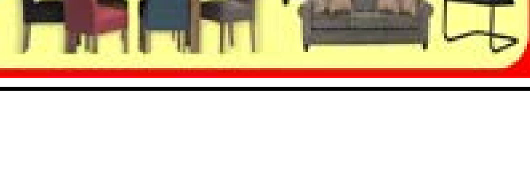

जनताले सरकारमा जाने म्यान्डेट दिएकै छैन : गगन थापा

प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीको प्रतिनिधि सभा विघटन गर्ने निर्णयलाई सर्वोच्च अदालतले बदर गरिदिएपछि नेपाली राजनीतिको केन्द्रमा फेरि नेपाली कांग्रेस आइपुगेको छ । अब बन्ने सरकारको नेतृत्व आफैंले गर्ने, सरकार बनाउन अरूलाई सहयोग गर्ने कि प्रतिपक्षकै भूमिकामा बस्ने भन्नेबारे कांग्रेसभित्र र बाहिर बहस चलिरहेको छ ।

अब कांग्रेस कसरी अगाडि बढ्छ ? भावी राजनीतिमा उसको भूमिका कस्तो रहन्छ ? प्रसतुत् छ, यिनै प्रश्नको सेरोफेरोमा कांग्रेस केन्द्रीय सदस्य गगन थापासँग संचारकर्मी प्रशन्न पोखरेलले गरेको कुराकानीको सम्पादित अंश

नेकपाका दुबै पक्षले अहिले कांग्रेससँग सहयोग मागिरहेका छन्, के सहयोग मागेका हुन् ?

–हामीले पनि सहयोग मागेको भन्नेमात्र सुनेको हो । अनुमान लगाउँदा, सत्ता समीकरणमा सँगै बसौं । सरकारमा सँगै बसौं भन्ने नै होला भन्ने अनुमान लगाउन सकिन्छ ।

प्रचण्ड(नेपाल नेकपाको एउटा समूह छ । बेग्लै पार्टी छैन । यसलाई तपाईंले कसरी हेर्नुभएको छ ?

–हाम्रो लागि नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी नेकपा अहिले पनि एउटै छ । नेकपाभित्र विवाद छ । सडकमा विवाद छताछुल्ल भएको छ । पुस ५ पछि विवादले सीमा नाघेको थियो । वैधानिक रूपमा नेकपा एउटै छ भन्ने ख्याल कांग्रेसले राखेर त्यसका आधारमा धारणा बनाउनुपर्छ । सर्वोच्चले प्रतिनिधि सभा पुनर्स्थापना गरेपछि त पुस ५ अघिकै अवस्थामा नेकपा छ ।

पार्टी बेग्लाबेग्लै नभएसम्म सहयोग, छलफल र अफरका केही अर्थ छन् र ?

–हामी प्रयोग भइरहेका छौं कि भनेर पहिले पनि मैले भनेको थिएँ । अहिले पनि नेकपाका एउटा समूहले अर्को समूहलाई आफ्ना कुरा स्थापित गर्न र भेटघाटबाट एकअर्कालाई तर्साउन खोजेकोजस्तो देखिन्छ ।

नेकपाका लागि हामी प्रयोग भइरहेका छौं भन्ने कांग्रेसलाई लागेको छ कि छैन ?

–कांग्रेसले संविधानको रक्षा गर्ने र विधिको शासन कायम गर्ने कुरामा केही चुक्यौंजस्तो लाग्छ । यता काजु उता किसमिस भनेर बस्यौं भने फेरि त्यसकै निरन्तरता हुन्छ । हामी अप्ठेरोबाट बाहिर निस्केका छौं, देशलाई निकास चाहियो । नेकपाले निकास दिन सक्दैन भने कांग्रेसको भूमिका आउँछ, हामीले निकास दिने हो । निकास दिनेबारे हाम्रो भूमिका हुन्छ तर सरकार चलाउने वा सरकारमा बस्ने हामीलाई म्याण्डेट नै छैन । यो अवधि नेकपाले खेर फाल्यो, कांग्रेसले प्रतिपक्षी भूमिका खेल्ने र निर्वाचनको तयारी गरेर निराश

– संसद गगन थापा

भएका जनतालाई कांग्रेसले नयाँ योजना, कार्यक्रम, सोच र संकल्पका साथ जानुपर्छ । जनमतपछि एकमनाको सरकार पाँच वर्ष चलाउँछौं भन्ने सोच कांग्रेसले राख्नुपर्छ । यता हो कि उता हो कि भनेर झिंगे दाउका पछि लाग्न हुन्न ।

सभापति शेरबहादुर देउवाले नेकपा भित्रको झगडाको असर कांग्रेसमा पर्यो भन्नुभएको थियो। केही संकेत पाउनु भएको छ ?

–कांग्रेसमा यसबीचमा प्रष्ट मतभिन्नता देखियो । ढाकछोप गर्नु जरूरी छैन, अलमलमा पर्न हुँदैन्थ्यो । प्रधानमन्त्रीको कदम असंवैधानिक र अलोकतान्त्रिक भनेर हामीले निर्णय गरेपछि त्यहीअनुसार जानुपथ्र्यो चुनाव हुन्छ हुन्छ भन्न हुन्नथ्यो । अर्को कुरा हामी सरकारमा जानेबारे च्याँखे दाउ हान्न हुन्न । जनताले हामीलाई त्यो म्यान्डेट दिएकै छैन । बरू हामीले अर्को आमनिर्वाचनको तयारी गर्नुपर्छ ।

निर्वाचनको कुरा गर्नुभयो, कुन सरकारले निर्वाचन गराउँछ ?

–प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले प्रधानमन्त्रीमा निरन्तरता दिने योग्यता सबै गुमाइसक्नुभयो । यो संसदले कुनै न कुनै सरकार त बनाउँछ । हामी सरकारमा जाने होइन । हामीले नेतृत्व गर्ने होइन । तर निकास दिनुपर्ने हुन सक्छ । के गर्दा संविधान जोगाउने कुरामा मद्दत पुग्न सक्छ भन्ने हामीले हेर्ने हो । पहिले नेकपाले आफ्नो कुरा टुंग्याउनुपर्छ । नेकपा नै आत्मआलोचना गरेर देशी विदेशी शक्तिको षड्यन्त्र थियो, क्रान्तिकारी कमरेडहरू एक हुनुपर्छ भनेर लड्डु खाँदै नाच्दै गाउँदै आउनुभयो र हामी एक भयौं भन्नुभयो भने अहिलेदेखि कांग्रेस यता जाने उता जाने भनेर बेकारमा टाउको किन दुखाउने ?

बरू कांग्रेसले आफ्नो पोजिसन तय गर्नुपर्छ । हामी जुनसुकै परिस्थितिमा सरकारमा जानौं । कसैलाई सहयोग गरौंला । तर हामी जानौं । हामी अर्को निर्वाचनको तयारी गर्छौं । अहिले सबैजना कांग्रेस के गर्छ भनिरहेका छन् । अहिले नेकपा कसरी जान्छ भन्ने कुरा महत्वपूर्ण हो ।

फागुन २४ मा प्रतिनिधि सभा बैठक बस्दैछ । नेकपा यही अवस्थामा संसदमा गयो भने परिदृश्य के होला ?

–अनुमान गर्न गाह्रो छ । उहाँहरूले एकअर्कालाई कारवाही गरेको दलबाट निकालेको अवस्था छ । यी सबै कुरा निरूपण नभई संसदमा आयो भने ठ्याक्कै अनुमान लगाउन गाह्रो छ । यसबीचमा प्रचण्ड(नेपालले निर्वाचन आयोगमा राखेका माग पूरा गरिदियो भने यी सबै कुरा हामीले हेर्ने हो ।

नेकपा भित्रबाटै ओलीलाई प्रधानमन्त्रीलाई हटाएर अर्को प्रधानमन्त्री बन्ने अवस्था देख्नुहुन्छ कि हुन्न ?

–त्यो हुन सक्छ । हामी प्रतिपक्षमा बस्ने हो । हेर्ने हो ।

केही गरी नयाँ सरकार बनेन भने ओलीकै नेतृत्वमा चुनावमा जान कांग्रेस तयार हुन्छ कि हुँदैन क?

–प्रधानमन्त्री ओलीले अब प्रधानमन्त्री ओलीका रूपमा काम गर्ने वैद्यता केही पनि राख्नुहुन्न भन्ने मेरो ठहर हो । प्रधानमन्त्रीले राजीनामा दिनुपर्छ । नेकपाले अविश्वास प्रस्ताव ल्याउने र प्रधानमन्त्री बदलिने अवस्था छ ।

प्रधानमन्त्री ओलीले छुट्टै पार्टी बनाउनुभयो भने त्यसबेला कांग्रेस सरकारको नेतृत्व पाए लिन्छ कि लिँदैन ?

–हामी सरकारमा जान तयार हुनुहुन्न । प्रधानमन्त्री ओलीले शासन गर्ने वैधता गुमाइसक्नुभएको छ । उहाँसँग फाइदा हुन्छ भनेर हामी समीकरणमा गयौं भने त त्यो आत्मघाती हुन्छ। पार्टीलाई दीर्घकालीन क्षति हुन्छ ।

नेकपाभित्र विवाद भएको मौकामा कांग्रेसले किन फाइदा नलिने भन्ने मत पनि छ नि ?

–हो फाइदा लिनुपर्छ । फाइदा लिने भनेको नेपालमा कम्युनिष्टको संख्या घटाएर कांग्रेसको संख्या बढाउने । कम्युनिष्ट पार्टी एक नै होओस् त्यसलाई परास्त गर्न संगठन निर्माण र जनविश्वास निर्माण गर्ने बेला हो यो । केही मन्त्रालय लिएर लुटुपुटु गरेर आठ महिना प्रधानमन्त्री भएर पार्टीलाई फाइदा हुन्न ।

अबको चुनावपछि सरकार चलाउने भन्न खोज्नुभएको हो ?

–हो । प्रतिनिधि सभाको यो बाँकी रहेको दुई वर्ष अवधिमा सरकारमा जानेबारे सोच्दै नसोच्ने हो । फाइदा हुन्छ भन्ने नठान्ने । अहिलेदेखि नै अब आउने चुनावबारे तयारी गर्ने हो ।

प्रतिनिधि सभा बैठक सुरू भएको कति समयमा मुलुकले निकाश पाउँला ?

–केही समय लाग्छ । एक महिनाजति लाग्छ कि भन्ने लाग्छ । त्यसपछि एउटा बाटो समात्ला । किनभने, प्रतिनिधि सभा मार्ने र बचाउनेको भेट संसदमा हुँदैछ । प्रतिनिधि सभा विघटनलाई बदर भइसकेको अवस्थामा पनि विघटन गर्ने निर्णय ठिक थियो भन्ने हठका साथ उहाँहरू आउँदै हुनुहुन्छ । त्यो निर्णयबारे लालुपाते कुरा गरेको संविधानसभाका पूर्वअध्यक्ष सुवासचन्द्र नेम्वाङको त दुःखसाथ भन्नुपर्छ, यतिखेर आएर फेरि बोलेर उहाँले थप आफूलाई हल्का बनाउने कुरा हो । उहाँले अध्यक्षको मर्यादा राख्न सक्नुभएन । तनावपूर्ण अलिअलि भइहाल्छ तर निकास निस्कन्छ ।

महाधिवेशनको पनि कुरा गरौं । अब तपाईं के पदमा उठ्ने ?

–साथीहरूसँग कुराकानी भइरहेको छ । महामन्त्रीमा जिम्मेवारी लिनुपर्छ भन्नेखालको कुरा पनि छ । अब तीन चार महिना हेरौं अनि मात्र भनौंला । १३ औं महाधिवेशनकै टिम हामी एकै ठाउँमा उभिन्छौं । हाम्रो निर्णय एकै हुन्छ । यही टिम उठ्ने भन्ने होइन हामीले गर्ने निर्णय एउटै हुन्छ । महाधिवेशनमा त्यो निर्णय निर्णायक हुनुपर्छ भन्ने हो ।

मोडेल : शिखा खरेल

विद्यार्थी, शिक्षक, कर्मचारी
परिचय-पत्रको लागि
कम्प्युटर प्वाइन्ट चन्द्रगढी
भद्रपुर-७ (चन्द्रगढी), झापा
सम्पर्क : ०२३४५५७०६

अर्गानिक चिया पिऔं, स्वास्थ्य जीवन जिऔं
ग्रिनहिल टी हाउस
अर्गानिक ग्रिन टी — ध्यू, छुर्पी
गोल्डेन टी — अकवरे खोर्सानी
ह्वाईट टी — किवि फल, ललीपप
अर्थोडक्स टी — ग्राउन एप्पल
हामी कहाँ यी सामग्री सुपथ मुल्यमा उपलब्ध छन्
सम्पर्क : ९८५२६४६४१०, ९८४२६४६४१०
उत्पादक : ग्रिनहिल अर्थोडक्स चिया प्रशोधन उद्योग, साखेजुङ-४, इलाम

बिर्तामोड नगरपालिका
बिर्तामोड (झापा) प्रदेश नं. १ को
जनहितमा जारी सन्देश
"पूर्वाधार नगर, विषादिरहित कृषि र व्यवसायको अभिवृद्धि सभ्य र स्वास्थ्य नागरिक बिर्तामोड नगरपालिकाको समृद्धि"
- सडकको अधिकार क्षेत्रभित्र निर्माण सामग्री नराखौं ।
- घर निर्माण गर्दा इजाजत लिएरमात्र निर्माण कार्य शुरु गरौं
- भवन निर्माण गर्दा नगरपालिकाले स्वीकृत गरेको मापदण्डभित्र कम्तीमा २ वटा बिरुवा रोपण गरौं । जग्गा खण्डीकरण गर्दा नगरपालिकाको पूर्व स्वीकृत लिनु अनिवार्य छ ।

विविध जातका फूलका बिरुवा तथा विउविजनका लागि हामीलाई सम्झनुहोस् ।
न्यू उदेश नर्सरी
भद्रपुर-८, झापा

निर्माण जगतमा
मजबुद नाम
मनषा सिमेन्ट

निर्माण जगतमा
एक मजबुद शक्ति
ने.गु.नं. ३८५
ISO 9001:2008
Reg. No. RQ977/6760
गोरखकाली सिमेन्ट
AN ISO 9001:2008 CERTIFIED COMPANY

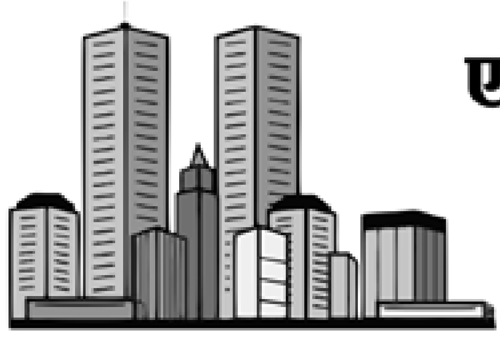

नेपाल स्वर्णकला भवन
भद्रपुर-६ (झापा)
फोन नं. : ०२३-५२०३५९
झापाको एक मात्र २४ क्यारेटको रसायन बिनाको गहनाको लागि
म्यानेजिङ्ग डाइरेक्टर सुभाषरत्न शाक्य
यहाँ हरेक डिजाइनका सुन र चाँदीका गहनाहरु ग्यारेन्टीका साथ बनाइन्छ ।
बिहीवार पसल बन्द रहने छ ।

ओम साई पाथीभरा हस्पिटल प्रा.लि. भद्रपुरमा अब थप नयाँ सेवासहित
❖ल्याप्रोकोपी सर्जरी सेवा ❖स्त्री तथा प्रसुति रोग विशेषज्ञ सेवा ❖नाक, कान तथा घाँटी रोग विशेषज्ञ सेवा :
❖फिजिसियन विशेषज्ञ सेवा ❖दन्त रोग विशेषज्ञ सेवा :
❖डायलाईसिस सेवा र डायलाईसिस गर्नु पर्दा लगाईने फिस्टुला सेवा ❖ बाल तथा नवजात शिशुरोग विशेषज्ञ सेवा ❖ मानसिक तथा स्नायुरोग विशेषज्ञ सेवा ❖ छाला, यौन तथा कुष्ठरोग विशेषज्ञ सेवा
❖ भिडियो एक्स-रे सेवा ❖ मुटुको ईसीजी तथा ईको कार्डियोग्राफी सेवा ❖ पेटको ईण्डोस्कोपी सेवा
फिजियोथेरापी सेवा ❖ एसी क्याबीन तथा जनरल क्याबीन रुम सेवा
चौबिसै घण्टे सेवा : इमरजेन्सी सेवा, सिटी स्क्यान सेवा, डिजिटल एक्स-रे सेवा, प्याथोलोजी (ल्याब) सेवा, फार्मेसी सेवा, एम्बुलेन्स सेवा
भद्रपुर-९, सगरमाथा चौक, झापा, फोन नं. : ०२३-४५६५८१, ४५६९८१ मो. नं. : ९८५२६७८८२०

नयाँ सन्दर्भ साप्ताहिक । प्रकाशक तथा सम्पादक : गोविन्द चन्द छेत्री ९८४२६३७०८४ । कार्यकारी सम्पादक : द्रोण अधिकारी ९८४२६२८७९१ । कार्यालय : भद्रपुर-८, झापा, ०२३५२००९३
सह-सम्पादक : विगम श्रेष्ठ ९८०४९१६३२१। कम्प्युटर:अलिसा श्रेष्ठ । वेनाम सुब्बा । Email : nayasandarva@gmail.com मुद्रण राजु अफसेट प्रिन्टीङ् प्रेस, बुद्धशान्ति

सम्पादकीय

अहमताको पराजय हुनु पर्छ

नेपाली राजनीतिक इतिहासमा अस्थिर राजनीतिको शुरुपात जनताले बढी विश्वास गरेका नेताबाट हुने गरेको छ । २००७ सालयताका हरेक परिवर्तनमा साथ दिएका नेपाली जनताले आफ्नैले विश्वास गरेका राजनीतिक पात्रबाट अस्थिरता भोग्न बाध्य बनिनु परेको इतिहास ताजै छ । पछिल्लोपटक संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापित गर्ने चरणमा पहिलो निर्वाचनमा नेपाली नागरिकले अधिक विश्वास गरेका खड्गप्रसाद शर्मा ओलीले संविधानमाथि धावा बोल्दै नभएको अधिकार प्रयोगको प्रयास गरी राजनीतिलाई अस्थिर बाटो लगाउने प्रयासको थालनी गरेका थिए । अत्याधिक बहुमत प्राप्त दलका नेताको रूपमा देशको नेतृत्व गरिरहेका प्रधानमन्त्री ओलीले नेपालीको विश्वासलाई लत्याउने प्रयास स्वरूप संसद विघटन गरेका हुन् । संविधानको बर्खिलाप गरेर शासन चलाइरहेका ओलीको कदममा सम्मानित अदालतले औपचारिकरूपमा 'ब्रेक' लगाइदिएको छ । प्रधानमन्त्री ओलीले पुस ५ गते संविधानमै नभएको अधिकार प्रयोग गरेर प्रतिनिधिसभा भंग गरेका थिए । ओलीको कदम असंवैधानिक भएको ठहर गर्दै सर्वोच्च अदालतले मिति नै तोकेर १३ दिनभित्र प्रतिनिधिसभाको बैठक बोलाउन प्रधानमन्त्री र राष्ट्रपति कार्यालयलाई आदेश समेत दिएको छ । संसद बैठकको समय सीमा नै तोकेर सर्वोच्च अदालतले केपी ओलीबाट हुन सक्ने सम्भावित षडयन्त्रलाई रोक्ने प्रयास गरेको छ । सर्वोच्चको आदेशसँगै प्रधानमन्त्री र राष्ट्रपति कार्यालय सामु नैतिक र राजनीतिक प्रश्न उठेको छ । अब प्रधानमन्त्री ओलीलाई सरकारमा बस्ने संवैधानिक, राजनीतिक र नैतिक अधिकार माथि प्रश्न चिन्ह (?) खडा भए पनि उनको नैतिक चरित्र देखिएको छैन ।

यदि सर्वोच्चले ओलीको निर्णय सदर गरेको भए नेपाल एउटा ठूलो संवैधानिक र राजनीतिक संकटमा जाने निश्चित थियो । तर, अदालतले मुलुकलाई संवैधानिक बाटोमा फर्काउने ऐतिहासिक निर्णय लिएको छ । यसमा नेपालको न्यायालय धन्यवादको पात्र बनेको छ । संवैधानिक इजलासका ५ जना न्यायमूर्तिहरु एकमत भएर संविधानको रक्षार्थ उभिएका छन् । वर्तमान संविधानले प्रधानमन्त्रीलाई धारा ७६ (७) बाहेक अन्यत्रबाट संसद विघटनको अधिकार नै दिएको थिएन । त्यसैले अदालतको फैसला अपेक्षित र स्वाभाविक देखिन्छ । सर्वोच्चले पुर्नस्थापना मात्र गरेको छैन, हामीले २०७२ सालपछि अपनाएको व्यवस्था परम्परागत संसदीय व्यवस्था होइन, सुधारिएको व्यवस्था हो भन्ने व्याख्या पनि गरेको छ । सर्वोच्चले प्रधानमन्त्रीले टेकेका सबै आधारलाई खारेज गरेको छ । त्यसैले यो आदेशसँगै प्रधानमन्त्री र राष्ट्रपति कार्यालय सामु नैतिक र राजनीतिक प्रश्न खडा भएको हो । के अब यो आदेशसँगै प्रधानमन्त्री केपी ओलीलाई सरकारमा बस्ने संवैधानिक, राजनीतिक र नैतिक आधार सहितको अधिकार छ त ? अवश्य छैन । यसैकारण ओलीले अब सरकारमा बस्ने नैतिक हैसियत गुमाएका छन् । विगत तीन वर्षमा ओलीले प्रतिनिधि सभालाई अपमान गरेका धेरै उदाहरण छन् । पुस ५ मा प्रतिनिधिसभा भंग भए पनि उनले संसदको निरन्तर अपमान गरे । राज्य शक्ति दुरुपयोग गर्दै अन्य निकायलाई धम्क्याउने र प्रभावका राख्ने काम गरेर शक्ति सन्तुलनको सिद्धान्तलाई खलल पुऱ्याउने काम पनि गरे । ओलीका सामु एउटै विकल्प बनेको नैतिकताका आधारमा तत्कालै राजीनामा दिनु हो । अबको राजनीतिक बाटो जनताको नासो प्रतिनिधि सभाले नै निर्धारण गर्नेछ । कसलाई प्रधानमन्त्री बनाउने भन्ने पनि जनप्रतिनिधिहरुकै अधिकार क्षेत्रभित्रको विषय हो ।

ओली सरकारको प्रतिगमन प्रयास परास्त भएको छ । मुलुकको भविष्य राम्रो बनाउने जिम्मेवारी पुनर्गठित प्रतिनिधिसभाको काँधमा आएको छ । संसदमा प्रतिनिधित्व गर्ने दलहरुको काँधमा आएको छ । संसदमा रहेका दलहरुले आफूलाई जनभावना अनुरूप अगाडि बढाउन आवश्यक छ । संसद पुनस्थापना भयो भने फोहोरी खेल हुन्छ भन्ने ओलीको आरोपलाई गलत सावित गर्ने गरी दलहरूले काम गर्नु पर्दछ । दुई महिनायता निरन्तर सडकमा नागरिकहरूले उठाएका मुद्दालाई संसद र भावी सरकारले ध्यान दिन अपरिहार्य छ । संसदीय व्यवस्था फोहोरी खेल होइन जहाँ खसी बोका जसरी जनताका प्रतिनिधि सरकार बनाउन र गिराउन केनबेच हुन सक्दैनन् भन्ने सन्देश दिन पनि संसद सफल हुनु पर्दछ । देशको शासन सत्तामा लोकतन्त्रको खास्टो ओढेर तानाशाह बन्ने प्रवृत्ति सधैँका लागि अन्त्य गर्न सुधारिएको संसदीय प्रणाली सफल हुनु पर्दछ अनि मात्र नेपालबाट सधैँका लागि अहमता बोकेको ओलीवादको पराजय भएको देखिने छ ।

म तिमीलाई टिमी भन्छु, अरूलाई किन तेन्सन !

–सबिना श्रेष्ठ

"मेरो जिब्रोले, ट र त को फरक जान्दैनथ्यो
ड र द, ध र ढ, ठ र थ बीचको दुरी मान्दैनथ्यो
त्यसैले तिमी आकाशमा टिमटिम गर्ने टिमी बन्दिन्थ्यो
ढोका सधैँ एक धोका थियो
दराजमा सधैँ डर को राज थियो ।।।"

कवि उज्वला महर्जनको "जिब्रो"शीर्षकको यो कविताले नेवार समुदायको साझा समस्या प्रतिबिम्बित गर्छ । घरमा नेवार भाषा बोलेर हुर्केको काठमाडौँको एउटा सिंगो पुस्ता ट र तु को विभेद नजानेर स्कुलका कक्षाकोठादेखि अफिसका साथीभाइमाझ हाँसोको पात्र बन्यो । उसलाई लाग्यो, यो विभेदको कारण उसले बोल्ने मातृभाषा हो । त्यही भएर आफूले भोगेको विभेद नयाँ पुस्तामा नसरोस् भनेर उनीहरू मातृभाषा हस्तान्तरण गर्न धुकचुक मान्छन् । अंग्रेजी मज्जाले बोल्न जान्ने आजको पुस्ता आफ्नै मातृभाषा बोल्न अनकनाउँछ । आखिर किन नेपालीमा बोलिने तु नेवार हरूको निम्ति ट र तिमी, टिमी भएको होला ? हामीले यसबारे नेपाल लिपि गुठीका प्रशिक्षक पवित्रा कसाःसँग कुराकानी गरेका छौँ, जो नेपाल लिपि र भाषा सिकाउँछन् ।

नेपाली भाषा अर्थात् खस भाषा भारूपेली आर्य भाषाअन्तर्गत पर्छ भने नेपाल भाषा चाइनो-बर्मिज । जति बेला भारतमा देवनागरी लिपि विकास भयो, त्यही समयतिर नेपालमा नेपाल भाषाको भुजिमोल लिपि विकास हुन थाल्यो । यहाँको लिपि र भारतको लिपिमा कतै(कतै अक्षर मिलेको देखिन्छ । तर, बाह्रखरी लेख्दा जति बेला ऐकार, औकार र इकार आउँछ, त्यति बेला नेपाल भाषामा अक्षरहरू जोडिएर संयुक्त अक्षर लेखिन्छ । यसले दुवै लिपिलाई फरक बनाउँछ । तिनको भिन्नता र मौलिकता यहीँनिर छुट्टिन्छ ।

भाषाको यात्रा देशको राजनीतिक उथलपुथलसँगै परिवर्तन भएका छन् । किराँत, लिच्छवि, मल्ल, शाह, राणाकालहरूमा शासक परिवर्तन हुँदै जाँदा राज्यसत्ताले बोल्ने भाषाको प्रभाव जनस्तरमा पनि बढ्दै गयो । त्यही क्रममा नेपाल भाषाभित्र अन्य संस्कृतिहरू मिसिन पुगे । "नेपाल भाषामा संस्कृतका शब्द पनि धेरै छन् ," पवित्राले भने, "संस्कृतको शब्द प्रयोग भए पनि त्यसलाई नेवाकरण गरिएको छ । संस्कृतमा एउटा किसिमले भनिन्छ, नेपाल भाषामा त्यही शब्दलाई अर्को किसिमले भन्दा नेवा शब्दजस्तै बन्न पुगेको छ ।"

उनका अनुसार, नेपाल भाषामा ३० वटा अक्षर छन् संस्कृतका शब्द पनि

नेपाल लिपि गुठीका प्रशिक्षक पवित्रा कसाः

प्रयोगमा आएकाले यसमा संस्कृतका वर्णमाला पनि छन् । नेपाल भाषामा केही यस्ता अक्षर छन् , [illegible] संयुक्तजस्ता लाग्छन् तर एकै हुन् । जस्तै- ङ्ह, न्ह, म्ह, ल्ह, ह्व । नेपाल भाषामा ङु पछि फेरि ङ्ह, नु पछि न्ह, मु पछि म्ह, लु पछि ल्ह अनि हु पछि ह्व शब्द आउँछ । जसरी यी अक्षरको नेपाल भाषामा विशेष स्थान छ, केही अक्षर भने नेपाल भाषामा प्रयोग हुँदैनन् ।

उदाहरणका लागि, टपरी वाला ट, ठूलो वाला ठ लगायत अक्षर नेपाल भाषामा आवश्यक छैन । नेपाल भाषाको आफ्नै मौलिक शब्दहरूमा तिनको प्रयोग हुँदैन । स, ष लगायत अक्षर पनि नेपाल भाषामा प्रयोग हुन्न । पवित्राले थप उदाहरण दिँदै भने, हामी शान्ति लेख्छौँ नि , त्यसलाई बोल्दा शु लाई अलिकति जिब्रो बटारेर बोल्नुपर्ने हो, तर त्यसो गर्दैनौँ । भन्दा त सान्ति नै भन्छौँ । प्रयोग नै नहुने भएकाले नेपाल भाषामा त्यो अक्षर नै चाहिन्न । "हामीले शान्ति लेख्दा मोटो श नलेख्दा पनि हुन्छ । संस्कृतबाट आएको भएर उसको भाषालाई पनि सम्मान गर्ने हिसाबले उसैको स्वरमा लेखौँ न भनेर लेख्छौँ," उनले भने ।

तु र टु को भिन्नता नेपाल भाषामा देखिनुलाई पनि पवित्रा भाषिक विविधता मान्छन् । जसरी अंग्रेजहरूले बोल्ने अंग्रेजी, फ्रान्सेलीले बोल्ने फ्रेन्च भाषा अन्य देशकाले बोल्दा फरक सुनिन्छ, नेपाल भाषा पनि फरक हुनुलाई उनी मौलिकता मान्छन् ।

"हामीकहाँ दन्ते तु र दाँत नछुवाई बोल्ने टु छ । दाँतमा छुवाएर बोल्नेलाई खस भाषामा दातैमा छुवाएर बोलिन्छ," त र ट को फरकबारे बताउँदै उनले भने, "नेपाल भाषामा भने लेख्दा दाँतमै छुवाउने गरी लेख्छौँ । त्यसलाई बोल्दा भने दाँतमा नभई हाम्रो जिब्रोले अलिकति माथि छोएको हुन्छ ।" "हामीले बोल्ने हिति (ढुंगेधारा) नै हो तर सुन्नेले हिटी सुन्छन् अनि हामीलाई दोष दिन्छन् " उनले भने । आफूले बोल्दा ट-ट आउँछ भनेर अरूले जिस्काउँदैमा आफ्नो भाषा छाड्न नहुने उनी बताउँछन् , "कसैले होच्याउँछ भन्दैमा आफ्नो मातृभाषा छाड्नुपर्छ र ? त्यो त हाम्रो पहिचान हो । ट(ट आयो भने त त्यसले यो मान्छे नेवार हो भनेर चिन्न सजिलो हुन्छ नि । हामीले त्यसैमा आफूलाई बलियो बनाएर प्रस्तुत गर्न सक्नुपर्छ ।"

अभिभावकहरूले आफ्ना सन्तानलाई मातृभाषा नसिकाउनुको अर्को कारण, उनीहरूले मातृभाषा सिक्दा अर्को भाषा नसिक्ला वा बोल्दा(लेख्दा अप्ठ्यारो होला कि भन्ने डर हो । "आमाबुवालाई कस्तो लाग्यो भने घरमा नेपाल भाषा सिक्यो भने स्कुलमा पढ्न नसक्ला । जबकि तिनै आमाबुवाले नेपाल भाषा बोलेर स्कुलमा फरक भाषा पढ्न गएका थिए," पवित्राले भने, "म आज जे छु र मैले जति पनि गरेँ, नेपाल भाषा बोलेरै गरेँ । मलाई अरू भाषा बोल्न कुनै अप्ठ्यारो परेन । स्कुलमा खस भाषा सिकेँ, अलिअलि अंग्रेजी र टिभी हेर हिन्दी भाषा पनि सिकेँ । त्यसैले, एउटा भाषा सिक्दा अर्को सिक्न गाह्रो हुने डर फालनुपर्छ ।"

राज्यको नीतिले पनि मातृभाषा उपेक्षामा परेको उनको भनाइ छ । काठमाडौँ उपत्यकामा बोलिने नेपाल भाषाको उदाहरण दिँदै उनले भने, "आजभन्दा दुई सय वर्षअघिसम्म हामी नेपाल भाषामै बोल्थ्यौँ, नेपाल भाषामै लेख्थ्यौँ । जब नेपाल मण्डललाई जितेर शाह शासनको सुरूआत भयो, उनीहरूले यहाँको भाषामा पढ्न, लेख्न र विभिन्न भाषिक गतिविधिहरू गर्न धेरै हदसम्म बन्देज गरे । स्कुल गएपछि नेपाल भाषा रञ्जना लिपि लिएर गएका थियौँ । तर, राज्य स्तरबाट त्यसलाई संरक्षण गर्ने काम भएन । राज्यले उपेक्षा गरेपछि अब हामी आफैँले सिकाउनुपर्छ भनेर लागिरहेका छौँ," उनले भने, "त्यस्तो महत्वपूर्ण भाषा नचिनु-नजान्नु भनेको दुःखको कुरा हो ।"

इतिहासमा जति बेला काठमाडौँ उपत्यकालाई "नेपाल" भन्न थलियो, यहाँ बस्ने सबैलाई नेपाले भनिन्थ्यो । त्यही अपभ्रंश हुँदै नेवाल अनि त्यसैबाट नेवाः भएको उनको भनाइ छ । त्यति बेलै बनेको यो भाषा बोल्न र लिपि सिक्न नपाउनुलाई पवित्रा दुर्भाग्य मान्छन् । अहिले फेरि काठमाडौँ महानगरले स्कुलमा नेपाल भाषा अनिवार्य पढाउनुपर्छ भन्ने अभियान ल्याएको छ । त्यसले घरमा फेरि नेपाल भाषा बोल्न लगाउनुपर्ने बाध्यता भएको छ । "मान्छेहरू सम्पन्न देखिन धेरै किसिमले मिहिनेत गर्छन् । तर, आफ्नो पहिचान गुमाउँदै गएका छन्," पवित्रा भन्छन्,"मेरो त आफ्नै भाषा, लिपि संस्कृति पनि रहेछ भनेर जब

पढ्न नपाउने, लेख्न नपाउने भयो । त्यसपछि हाम्रो भाषा र लिपि लोप हुन थाल्यो ।" अन्य जातजातिका मातृभाषा लोप हुँदै जानुमा पनि यही कुरा लागू हुने उनको भनाइ छ ।

संसारमा ६–७ हजार भाषा छन् । ती सबैका अक्षर छैनन् । तर, नेपाल भाषाको अक्षरसहित रञ्जना, भुजिमोल लगायत लिपि हुनुलाई उनी गर्वको विषय मान्छन् । "नेपाल संयुक्त राष्ट्रसंघमा दर्ता हुँदा यहाँको मौलिक लिपि भनेर हामीले चाल पाउँछन् अनि बल्ल सिक्ने र खोज्ने रहर जाग्छ ।" उनले अगाडि भने, "उहिले मातृभाषा सिक्न घर नै स्कुल थियो । त्यहाँ नसिकेपछि नेपाल लिपिजस्तो गुठीमा जानुपर्यो । फरक यति हो, घरमा सित्तैमा सिक्न पाइने कुरालाई पैसा तिर्नुपर्यो ।" "यसको निम्ति सबभन्दा पहिला, ट र त को भेदमा अलमलिएर बस्नुभएन," उनले भने ।– सेतोपाटी

कुरुक्षेत्रमा कौरवहरु : एउटा 'निम्छरो' महाभारत

–कुसुम भट्टराई

व्यास हिमालमुनी तपस्यारत् महर्षि व्यासले दिव्य सुमीरनमार्फत बोध गरेको र गणेशजीले लेखेको यो धरतिकै महानकाव्य महाभारतको हवाला दिएर नेपाका दुवै पक्षका नेताहरु आभस भाषाहरुमा भनिरहेका छन्- 'आजको महाभारतमा हामी सत्यको पक्षमा छौं र अन्ततः सत्यकै जित हुनेछ ।'

चक्रव्यूहमा मारिएका अर्जुनपुत्र अभिमन्यूका नाती राजा जन्मेजय (परीक्षितपुत्र) को सर्पयज्ञ अनुष्ठानमा विद्वान वैशम्पायनले मनुष्यलोकमै पहिलो पटक सुनाएको महाभारत कथा यदि सुदूर अतितमा घटेकै थियो भने पनि अब त्यस्तो उच्चकोटीको युद्ध सायदै सम्भव होला ।

नेकपाभित्रको कचिंगल, स्वार्थको टक्कर र मर्यादाहीन गालीगलौजलाई महाभारतसँग दाँज्नु बडो हाँस्यास्पद छ । एकछिनलाई नेकपाभित्रको कलहलाई 'महाभारत' नै मानिदिउँ । यदि यसो हो भने, यो 'कुरुक्षेत्र' मा कौरवहरु नै आपसमा भिडिरहेको देखिन्छ । यो यस्तो अनौठो 'महाभारत' हो, जहाँ कुरुक्षेत्रमा पाण्डवहरु नै छैनन् । धर्मराज युधिष्ठिर, गाण्डीवधारी अर्जुन, बलशाली भीम र आज्ञाकारी नकुल र सहदेव कुरुक्षेत्र बाहिर छन् । अर्जुन नै नभएपछि यो 'महाभारत' मा कृष्णको उपस्थिति हुने कुरै आएन । कृष्ण र अर्जुनबिनाको निम्छरो महाभारतबाट महान भगवद्गीताको उद्‌भव हुने कुरा पनि आएन ।

कौरवहरु आपसमा भिडिरहेका छन् । तर, कौरवहरुमा पनि सबै पात्र कुरुक्षेत्रमा छैनन् । भीष्म पितामह, आचार्य द्रोण, नीतिवान विदुरलाई यो युद्धमा कुनै रुची छैन । अंगराज कर्णले ठाने, 'यो मेरो उपस्थितिलायक युद्ध हैन ।' हुँदाहुँदा अनेक दुर्गुणकाबीच मित्रको मान गर्ने खुबी भएका दुर्योधनसमेत युद्धमा होमिएका छैनन् ।

नेकपाभित्रको 'कौरवीय कलह' मा को को पात्र छन् त ? बडा अद्‌भूत् दृश्य देखिन्छ । कवि भूपीले उहिल्यै इंगीत गरेको 'घुम्ने मेचमाथिको अन्धो मान्छे' भैं दृष्टिविहिन धृतराष्ट्र आफैं एउटा खेमाको सेनापतिका रुपमा मैदानमा खडा

छन् । युद्ध मैदानमा धृतराष्ट्र ? हो हजुर, जनताका समस्या, लोकतन्त्र, संविधान र संसदको मर्यादा पटक्कै नदेख्ने दृष्टिविहिन शासकको भूमिका उनले निर्वाह गरिरहेका छन् । यथार्थ दृश्य ठम्याउन नसक्ने पनि गफैगफले अँध्यारोमा तीर हानिरहेका छन् । सेनापति धृतराष्ट्र । अनि उनको यस्तो चर्तिकला परबाट देखिरहेका 'सञ्जय' आफैं चकित छन् ।

अर्को खेमामा छन्, कपटी शकुनी र दुशासन । जालभेल, षड्यन्त्र गरेर पाण्डवहरुको इन्द्रप्रस्थ राज्यसमेत हत्याउनसक्ने धूर्त दिमाग भएका शकुनीले सारा षड्यन्त्रकारीलाई आफ्नो खेमामा पारेका छन् । अनि, दुशासनले चाहिँ लुटेरा, बलात्कारी, अपराधी, दण्डहीनताका पक्षपाती, मानवअधिकार उल्लंघनकर्ता, निर्मला पन्तहरुका हत्यारा, नन्दप्रसाद अधिकारी र गंगामाया अधिकारीका अपराधी, हजारौं निर्दोषका हत्याराहरुको सेनापतिको भूमिका निर्वाह गरिरहेका छन् ।

'हस्तीनापुर' हत्याउन भइरहेको यो कौरवीय महाभारतलाई वैशम्पायनले सुनाएको त्यो महान आख्यानसँग राँ बराबर पनि तुलना गर्न सुहाउँदैन । द्वापर युगको महाभारतमा कौरवकै पक्षबाट लडेको भए पनि दानवीर कर्ण मैदानमा थिए । अहिलेको कथित महाभारतमा दानवीरको कुरै छाडौं, एकसेएक लुटेराहरु सहभागी छन् । वाइडबडी घोटालादेखि एनसेल कर मिनाहासम्म, कोरोना किट घोटालादेखि सत्तरी करोड काण्डसम्मका भ्रष्ट लुटेराहरु 'पूँजी अस्त्र' भिरेर 'अरिंगाल नाद' गरिरहेका छन् ।

पक्कै दम्भी थिए उहिलेका दुर्योधन । तर, मित्रको मानसम्मान गर्ने उनको उदात्तभावकै सम्मान गरेर बडा दशौंको श्लोकमा अग्रजहरु 'मानश्च दुर्योधने' भनेर आशिष दिन्छन् । अहिलेको कथित महाभारतमा ती दुर्योधन छैनन् । छन त, मित्र मुहारमा 'एसीड अट्याक' गर्नेहरु मात्र छन् । अहो, पचास वर्षसम्म सँगै एउटै दलमा कार्यरत सहयात्रीलाई कोही 'गोमन सर्प' भनिरहेका छन्, कोही 'अपराधी' । शिष्टता, मर्यादा र सभ्य संस्कार नभएका अर्थात बोलीमा कुनै सोमत नभएका सेनाहरु यतिबेला एकले अर्कालाई शब्द कोष पल्टाएर निम्न कोटीका, अभद्र र घटिया गाली गरिरहेका छन् । 'ब्रम्हास्त्र' भनेकै उनीहरुका लागि भद्दा गाली भएको छ ।

यस्तो 'छौंडे महाभारत' मा सहभागी हुन पितामह भिष्मको उचाईले पटक्कै दिँदैनथ्यो, अतः उनी बाहिरै छन् । भिष्म जसले दलका पुराना, त्यागी, आदर्शवान, नैतिकवान, जनपक्षीय, लोकतन्त्रवादी र देशभक्तहरुको नेतृत्व गर्छन्, उनी यसपाली पनि लाचार छन् । द्वापरयुगमा हस्तिनापुर संरक्षणको बाध्यताले युद्धमा होमिन विवश भिष्मका लागि यसपटक वितृष्णा किन पनि जाग्यो भने, यो कुनै युद्ध नै हैन, यो त स्यालहरुको कोकोहोलो मात्र हो । भिष्मलाई लाग्यो होला, युद्ध त त्यस्तो होस्, जहाँ अर्जुनको गाण्डीवबाट मारिन पाइयोस् ।

पाण्डवहरुलाई लाग्यो, यो हाम्रो सरोकारको युद्धै हैन, हाम्रो सरोकारको 'लोकतान्त्रिक युद्ध' त अब हुन बाँकी छ । अतः उनीहरु कुरुक्षेत्रबाहिर शान्तिपूर्ण, सालिन, सशक्त सत्याग्रहको तयारी गरिरहेका छन् । कौरवीय कलहबाट आजित नागरिकको लोकतान्त्रिक अधिकार पुनर्वहालीका लागि उनीहरु गाण्डीव हैन, 'गणनास्त्र' र 'विश्वास्त्र' मा धार लगाइरहेका छन् । जब यो लोकतान्त्रिक युद्ध प्रारम्भ हुनेछ, अनि बल्ल बसुदेव कृष्णको पनि अवतरण हुनेछ । र, घटित हुनेछ, एक्काइसौं शताब्दीको नयाँ लोकतान्त्रिक र समतामूलक भगवद्गीता ।

साहित्य खेलकुद मनोरञ्जन स्वास्थ्य

अत्यन्तै हानिकारक पाँच सेता खाद्य पदार्थ

–डा सुधाश्री अधिकारी

व्यस्त जीवनशैलीका साथै स्वाद र बनावटले गर्दा आजकाल बजारमा प्रशोधन गरिएका खानेकुराको माग बढ्दो छ। मुख्यतयाः हाम्रो शरीरलाई असर गर्ने भनेको पञ्च श्वेत खाद्य अर्थात् पाँच सेता खानेकुरा हुन् । पञ्च श्वेत खाद्ध भन्नाले ती खाद्ध हुन्, जसले हाम्रो शरीरलाई नराम्रो असर पारिरहेका हुन्छन् । प्रशोधन गरिएको अर्थात् सेतो चामल, मैदा, चिनी, नुन र पास्चराइज गरिएको दूध । यी पाँच सेता खानेकुरा हामी दैनिक रुपमा उपभोग गरिरहेका हुन्छौं ।

सेतो चामल

दैनिक रुपमा प्रयोग गर्ने सेतो चामलले हामीलाई रोगको नजिक पुर्याइरहेको छ । सेतो चामल प्रशोधित चामल हो जसमा पोषणको मात्रामा स्टार्चबाहेक अरु केही हुँदैन । यो स्टार्च यस्तो प्रकारको खाद्ध हो जुन पाचन प्रकियामा छिट्टै जान्छ र रगतमा ग्लुकोजको मात्रालाई बढाउँछ । यस्तो चामलको सेवनले छिटो भोक लाग्ने हुन्छ । भोक लागेपछि हामी छिटोछिटो केही न केही खाइरहेका हुन्छौं । जसले हाम्रो शरीरमा गएर इन्सुलिनको मात्रलाई अत्यधिक रुपमा बढाइदिन्छ र भविष्यमा मोटपना र अन्य दीर्घकालीन रोगहरुको सिकार बनाउँछ । त्यसैले यसको सट्टामा सम्पूर्ण अन्न नै रोज्ने गरौं, जस्तैः खैरो चामल वा प्रशोधन नगरिएको चामल ।

मैदा

मैदा यस्तो खाद्यान्न हो जसलाई हामीले दैनिक रुपमा उपयोग गरिराखेका हुन्छौं । मैदालाई प्रशोधन गरेर बनाइएको हुन्छ । यसलाई सेतो बनाउनका लागि ओलोक्सन एक रसायनिक ब्लिचिंग एजेन्टको प्रयोग गरिन्छ जुन हाम्रो शरीरको लागि हानिकारक छ ।

सबैले अनुभव गरेकै कुरा हो, जब मैदाबाट बनेका खानेकुरा खाइन्छ, पेटमा केही न केही समस्या उत्पन्न हुन्छ । मैदाबाट बनेका परिकार मःम, चाउमिन, बिस्कुट र बेकरीले शरीरमा भएको इन्सुलिन भन्ने हमीन निक्लने

बेटा सेललाई नोक्सान पुर्याउँछ, जसले गर्दा भविष्यमा मधुमेह र अन्य दीर्घरोगको शिकार बनाउँछ ।

चिनी

चिनी एक यस्तो खाद्य वस्तु हो, जुन बिहान उठ्ने बित्तिकैदेखि प्रयोग हुन थाल्छ । हाम्रो पेट बेलुकी खाना खाएपछि बिहान उठ्ने समयसम्म खाली भइसकेको हुन्छ । खाली पेटमा एकाबिहानै दूध र चिनी हालेको चिया र मैदाबाट बनेका खानेकुरा खाने गरिन्छ, जुन रोगको घर हो । चिनीमा क्यालोरी पनि धेरै हुन्छ र पोषण पनि नहुने भएको हुनाले यसलाई खाली क्यालोरी पनि भनिन्छ । चिनीको सेवनले शरीरलाई केही फाइदा हुँदैन । शरीरको तौल बढाउने र विभिन्न रोग उत्पादन गर्ने काम मात्र गर्छ चिनीले । त्यसैले प्रशोधन गरिएको चिनी कुनै खानेकुरामा समावेश नगर्दा राम्रो हुन्छ ।

नुन

नुन शरीरको लागि आवश्यक त छ तर थोरै मात्रामा । यदि धेरै मात्रामा नुन सेवन गरियो भने शरीरलाई नुनीकरण गर्नका लागि शरीरमा भएको पानीको मात्रा उपयोग हुन जान्छ र रगतको चापलाई बढाइदिन्छ जसले गर्दा मानिस उच्च रक्तचापको सिकार हुन पुग्छ ।

हामी दैनिक प्रशोधन गरिएको नुन प्रयोग गरिराखेका हुन्छौं । नुन प्रशोधन गर्ने क्रममा फ्लोराइडको प्रयोग गरिएको हुन्छ जसले शरीरलाई नराम्रो असर गर्छ । अर्को कुरा, हामी आयोडिन हालिएको नुन प्रयोग गर्छौं । यसले फाइदा त पुर्याउँछ तर के आयोडिन सामान्य तापक्रममा पनि बाफमा परिवर्तन हुन जान्छ र खाना बनाउने क्रममा उडेर जन्छ । त्यसैले आयोडिनको लागि नुनको सेवन गर्दा खानामा अन्त्यमा मात्र हाल्ने गरौं र कम मात्रामा प्रयोग गरौं। यदि नुन सेवन गर्नु नै छ भने सबैभन्दा उत्तम भनेको सिदे नुन अथवा वीरे नुन रोज्ने गरौं ।

पास्चराइज गरिएको दूध

दूध भन्ने बित्तिकै कतिपयलाई शरीरको लागि महत्त्वपूर्ण चिज हो जस्तो लग्ला । दूध शरीरको लागि राम्रो त हो तर अन्न र हरियो घाँस खुवाएर पालिएका पशुबाट उत्पादन गरिएको छ भने मात्र । तर आजकलको आधुनिकीकरणले हाम्रो दैनिकीमा धेरै परिवर्तन ल्याएको छ जसले गर्दा बजारमा पाइने पास्चराइज गरिएको दूध प्रयोग गरिरहेका छौं । यस्तो दूधले शरीरलाई फाइदा गर्नुको साटो बेफाइदा गरिरहेको छ ।

पास्चराइज गरिएको दूध लामो समयसम्म त बिग्रँदैन तर यो पद्दतिमा दूधमा पाइने पोषक तत्व जस्तैः भिटामिन ए, बि १२ र सी नष्ट भएर जान्छ । त्यसैगरी यसले हाम्रो शरीरलाई चाहिने शुद्ध दूधमा पाइने ब्याक्टेरिया पनि नष्ट गर्छ । दूध हामीले क्याल्सियमको परिपूर्तिका लागि खाइरहेका हुन्छौं तर पास्चराइज गर्ने क्रममा क्याल्सियम हाम्रो शरीरमा अवशोषण गर्नको लागि चाहिने फास्फेट इन्जाइमलाई नष्ट गरिदिन्छ र शरीरमा क्याल्सियमको कमी देखा पर्न जान्छ अझ महत्वपूर्ण कुरा, आजकल पशु फार्महरुमा दूधको उत्पादन बढाउनका लागि विभिन्न थरीका हमीन र भिटमिनको प्रयोग गरिन्छ । हामीले दूधसँगै ती हमीनहरु पनि खाइरहेका हुन्छौं । यस्ता हमीनहरुले शरीरमा नकारात्मक असर गरिरहेको हुन्छ । त्यसैले सकेसम्म कुनै हमीन प्रयोग नगरिएको दूध सेवन गरौं

(डा अधिकारी पोषण वैज्ञानिक हुन् ।)

मुक्तक

निशा के.सी.

आसपास, घ्वाइँकासा, र गोटी नबिर्सनू
दु:खको विकट कर्णाली र डोटी नबिर्सनू
पिजा बर्गरको राजधानीमा तिमी भए पनि
आधाआधा बाँडेर खाएको, रोटी नबिर्सनू ।

प्राज्ञ पवन राजवंशीद्वारा रचित राजवंशी कविता

दादोर मुखे सुनु मुई--अघन पुष कोचेर हाउँस,
धानेर गरमे फेके ताउँस ।
सोदोर मेज्वानेर ओलगेल सिनान कर्ले माखे तेल,
गाति उर्हिए देखि नाच, केतेक खाबो सरीपरा माच ।
दादोर मुखे-----
कुहोँसिर दिना भाका खाई, पोरत् बठीए पिठ छबाई ।
लाफ सागेर खाई पेल्का सिठ, रसिया खाबार बास्या मिठ
दादोर मुखे-----
हाउली-बेधार च न छिले, हाउँसे रंगे काम करी ।
पईंच पैंचातीर मान रहे,साल्हाअ लिले पान धरी
दादोर मुखे सुनु मुई------।

सि.के.२७ औं स्मृति दिवसमा समकालीनलाई सम्मान

– **सन्दर्भ समाचारदाता**

बिर्तामोड । प्रजातान्त्रिक समाजवादी दर्शनका ब्याख्याता एवं विश्लेषक सि.के. प्रसाईको २७ औं स्मृति दिवस सि.के. स्मृति प्रतिष्ठान, विर्तामोडमा सम्पन्न भएको छ । सि.के. स्मृति प्रतिष्ठानद्वारा आयोजित स्मृति दिवसको कार्यक्रममा बोल्दै नेपाली कांग्रेसका पूर्व महामन्त्री कृष्णप्रसाद सिटौलाले सि.के लाई 'राजनीतिको विश्वकोष'को संज्ञा दिए । राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय राजनीतिका बारेमा पूर्ण ज्ञान राख्ने सि.के.ले अंग्रेजी, नेपाली बंगला भाषामा अत्यन्तै समयसान्दर्भिक लेखहरु लेख्ने गरेको स्मरण पनि गरे । 'सि.के. सिद्धान्तनिष्ठ नेता हुनुहुन्थ्यो, वी.पी. र सि.के. ले आफ्नो निष्ठा र सिद्धान्त कहिल्यै छाड्नु भएन, उहाँहरुले देश र जनताको हितका लागि राजनीति गर्नुभयो'-पूर्व उपप्रधानमन्त्री समेत रहनुभएका सिटौलाले भने-'पार्टीमा लागेका नेताहरुले अहिलेको विलासी जीवनप्रति आत्मचिन्तन गर्नुपर्छ र आफूलाई समाजवादी बाटोमा हिडाउँनुपर्छ, समाजवादी संस्कार अवलम्बन गर्नुपर्छ ।'

राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय राजनीतिका बारे आद्योपान्त जानकारी राख्ने अद्भुत क्षमता जो कोहीमा नहुने भन्दै सिटौलाले सि.के. प्रसाईमा त्यो अद्भूत क्षमता रहेको समेत स्मरण गर्दै उहाँ अत्यन्तै मितब्ययी, सरल र समाजवादलाई ब्यवहारमा उतार्ने नेता भएको टिप्पणी समेत गरे ।

बर्तमान समयमा निष्ठाको राजनीति च्यूत हुँदै गएको प्रसङ्ग उल्लेख गर्दै नेता सिटौलाले सत्ताको नेतृत्व गर्नेहरुमा निष्ठा, त्याग र जनताको सर्वोच्चताभन्दा ब्यक्तिगत र गुटगत स्वार्थ हावी हुँदा राजनीतिक अस्थिरता निम्तिने खतरा औंल्याए ।

कार्यक्रममा अर्का बक्ता नेपाली

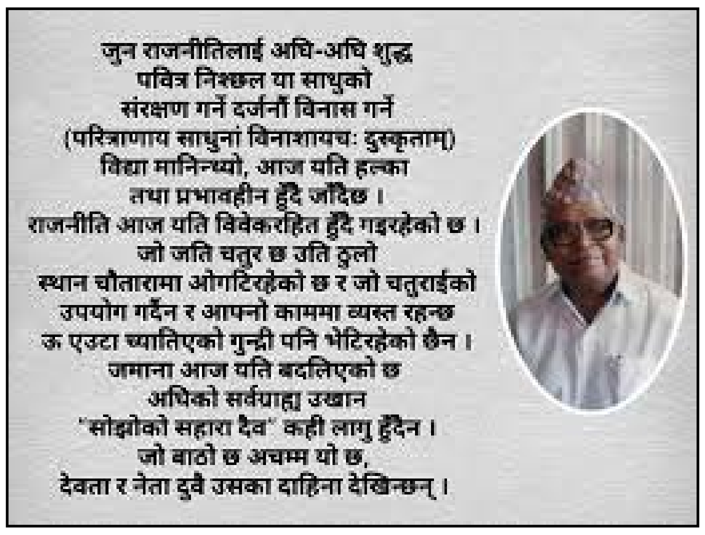

कांग्रेसका केन्द्रीय सदस्य सरिता प्रसाईले नेपाली कांग्रेसका नेताहरु वी.पी. र सि।के।को निष्ठाकै कारण धैरै जनता कांग्रेस भएको चर्चा गर्दै उहाँहरुको विराशत कायम राख्न अहिलेका नेताहरुले समाजवादी आचरण दैनिक जीवनमा अनुशरण गर्नुपर्नेमा जोड दिइन् ।

कार्यक्रममा सि.के. का विचारहरु तथा नेपाली कांग्रेसका गतिविधिलाई प्रतिवन्धित समयमा समेत जनतासमक्ष लैजान महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने राष्ट्रपुकार साप्ताहिकका सम्पादक तथा सि.के.का समकालीन ब्यक्तित्व पत्रकार होमनाथ दाहाल र समकालीन नेता भैरवप्रसाद थपलियालाई सम्मान गरिएको थियो । सम्मानित ब्यक्तित्वहरुलाई प्रमुख अतिथि सिटौलाले दोसल्ला ओढाएका थिए भने प्रतिष्ठानका संरक्षक विवेककेशरी प्रसाईले सम्मानपत्र प्रदान गरेकाथिए ।

सम्मानित ब्यक्तित्व दाहालले सि.केसँगको सामिप्यता र उहाँको लेखनक्षमताबारे चर्चा गर्दै वी.पी.को निधनपछि सि.के.लाई वी.पी.कै उत्तराधिकारीका रुपमा चर्चा गरिएको स्मरण गरे ।

प्रजातान्त्रिक आन्दोलनमा लागेकै कारण तत्कालीन सरकारले पक्राऊ गरी लामो समय नख्खु जेलमा राखेको, नख्खु जेलबाट छोड्दा ६ महिनासम्म काठमाडौंबाहिर जान नपाउने प्रतिबन्ध सि.केलाई लगाएको स्मरण गर्दै दाहालले सि.के.का विचारहरु पढ्नकै लागि त्यससमय थुप्रै पाठक तथा नेतृत्ववर्गले राष्ट्रपुकार पत्रिका खोज्ने गरेको बताए ।

कार्यक्रममा संविधानसभा सदस्य सुधिरकुमार शिवाकोटी, नेपाली कांग्रेस झापाका सभापति उद्धव थापा, पूर्व सभापति पूर्णानन्द शर्मा, प्रतिष्ठानका सल्लाहकार खगेन्द्र प्रसाई लगायतले आ-आफ्नो धारणा राख्दै सि.के.को सादगी जीवन, समाजवादी दर्शन अनुरुपको संस्कार, विश्व राजनीतिबारे जानकारी राख्ने अद्भूत क्षमताको चर्चा गर्दै प्रत्येक नेताले समाजवादी संस्कार अवलम्बन गर्नसकेमात्रै उहाँप्रति सच्चा सम्मान हुने धारणा ब्यक्त गरे ।

कार्यक्रममा प्रतिष्ठानले जिल्लाका सामुदायिक विद्यालयहरुका लागि बार्षिक रुपमा प्रदान गर्ने शैक्षिक सहयोग स्वरुप रु ५० हजार रुपैया यसबर्ष देवी मा.वि. विर्तामोडलाई प्रदान गरिएको थियो । सो क्रममा नेपाली कांग्रेसमा प्रवेश गरेका दयासागर आचार्यलाई नेपाली कांग्रेस झापाका सभापति उद्धव थापाले सदस्यता प्रदान गरे ।

सि.के चिन्तन प्रतिष्ठानका अध्यक्ष टीका प्रसाइको अध्यक्षतामा सम्पन्न कार्यक्रममा स्वागत उपाध्यक्ष कुमार भटराई र सञ्चालन महासचिव लक्ष्मी आचार्यले गरेका थिए ।

बाह्रदशीमा स्नातक तहको क्याम्पस स्थापनाको माग

– **सन्दर्भ समाचारदाता**

फुलबारी । स्नातक तह अध्ययनका लागि क्याम्पस स्थापना गर्न नेपाल बिद्यार्थी संघ जिल्ला कार्य समिति झापा र बाह्रदशी गाउँ इकाई समितिले गाउँपालिकाको ध्यानाकर्षण गराएको छ । नेबिसंघ झापाका अध्यक्ष राजेन्द्र उप्रेतीको नेतृत्वमा गाउँपालिका पुगेको टोलीले गाउँपालिकाका योजना अधिकृत तेजप्रसाद रेग्मीलाई ध्यानाकर्षण पत्र बुझाएको हो ।

जिल्ला अध्यक्ष उप्रेती र गाउँपालिका कार्यबाहक अध्यक्ष सञ्जय साहद्वारा हस्ताक्षर गरिएको ध्यानाकर्षण पत्रमा स्नातक अध्ययनका लागि क्याम्पस स्थापना गर्न, क्याम्पस स्थापना नहुञ्जेल अन्यत्र अध्ययनका लागि जाने विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति कोष स्थापना गरी सहयोग उपलब्ध गराउन माग गरिएको छ। न्यून आर्थिक अवस्था समुदायको बाहुल्य रहेको बाह्रदशीका बिद्यार्थीहरु अन्यत्र अध्ययनका लागि जान बाध्य हुँदा बिद्यार्थी र अभिभावक दुबै मर्कामा परेको पनि गाउँपालिकालाई बुझाइएको ज्ञापन पत्रमा उल्लेख छ ।

ओझेलमा रहेको कालिका सिमसार

– **सन्दर्भ समाचारदाता**

भद्रपुर । पर्यापर्यटन जोगाउने अभियानमा हलुवागढ सामुदायिक वन अग्रगतिमा रहेको त्यहाँको पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यले प्रस्ट्याएको छ । सामुदायिक वनलाई मास्ने काम मात्र होइन पर्यटनको प्रवर्द्धन गरेर अगाडि बढाउने काम सामुदायिक वनले गर्नुपर्छ भन्ने नीति तीन वर्षअघि संघीय सरकारले उद्घोष गरेपछि त्यसैको पछि लाग्दै अर्जुनधारा नगरपालिका १ सिस्नेमा रहेको हलुवागढ सामुदायिक वनले कालिका सिमसारको नाममा आफ्नो वन क्षेत्रभित्र पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि अगाडि बढाएको छ । उक्त सिमसारमा नौकाविहारदेखि लिएर वन्यजन्तु अवलोकन गर्नका साथै बालबालिकाका लागि उपयुक्त ठाउँ निर्माण गरेको छ ।

सिमसारमा आन्तरिक पर्यटकहरु पर्याप्त आउन थालेपछि वर्षौदेखि अपहेलित बस्तीको रुपमा रहेको सातकटेरी आसपासका बासीहरु हर्षित देखिन थालेका छन् । शनिश्चरे बजारबाट ७ किलोमिटर उत्तरमा रहेको उक्त सिमसार पुग्नुअघि सातकटेरी बस्तीले स्वागत गर्ने गरेको देखिन्छ । उक्त बस्तीमा समावेशी ढंगबाट मानव बसोबास गरेको पाइन्छ । कालिका सिमसार हुँदै रोड गाउँपालिका छिर्ने बाटो बनेकोले पनि सातकटेरी बस्ती हिजोआज निकै उज्यालो देखिन्छ ।

कालिका सिमसार पर्यटनलाई उच्च राख्न सके हलुवागढ सामुदायिक वनमात्र

होइन यस क्षेत्रमा रहेको उपभोक्ताको मन पनि उज्यालो हुनेछ । सिमसारलाई आकर्षक गन्तव्य बनाएको देखिन्छ त्यसैले पनि मौसम अनुसारको मानव उपस्थितिसँगै मनोरञ्न र वनभोज खान आउनेहरुको संख्या पनि निकै बढेको पाइन्छ । सिमसारमा छिर्ने बित्तिकै धनुष चरीले आफ्नो आवाजबाट स्वागत गरेको आभास हुन्छ । रंगीबिरङ्गी चराहरुको उपस्थिति देख्न पाइन्छ । प्रकृतिमा रमाएर अनुसन्धान गर्ने जो कोहीलाई कालिका समिसार उपयुक्त ठाउँ बनेको छ ।

हालै संघीय सरकार र स्थानीय सरकारले यस क्षेत्रको विकासमा विभिन्न कार्यक्रमहरु अगाडि सारेर काम गर्ने भएको पाइन्छ । यतिका उच्च स्थानमा रहेको पर्यटन क्षेत्रलाई प्रचारप्रसारमा उल्लेखनीय भूमिका खेल्न सके अर्जुनधाराको गहना हुनेमा दुईमत छैन । समितिले आफ्नो पहलबाट विभिन्न कार्य गरे पनि राज्यको निकायमा रहेको पर्यटन बोर्डको ध्यान केन्द्रीत हुन सके कालिका सिमसार उच्च स्थानमा रहन सक्छ । त्यसैले यस सिमसारको प्रचारप्रसारमा जुट्न सके यस क्षेत्रका बासिन्दालाई मात्र होइन झापा जिल्लाकै गहना बन्न सक्छ ।

उद्यमशीलता र साक्षरता सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम

– **सन्दर्भ समाचारदाता**

धुलाबारी । सफल उद्यमी विनोद चौधरीले अनुशासन, कडा परिश्रम, दृढ इच्छाशक्ति र चाहेको कुरा पुर्याउँछु

भन्ने संकल्पले ब्यावसायिक सफलता प्राप्त हुने बताएकाछन् । नेपाली कांग्रेस लगानी, पूर्वाधार, रोजगार समिति, कर्मभूमि समाजको आयोजनामा झापाको धुलाबारीस्थित होटल मेची क्राउनमा आयोजित उद्यमशीलता र वित्तीय साक्षरता सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै प्रतिनिधिसभाका सांसद समेत रहेका चौधरीले रोजगारी, उद्यमशीलता र विकासले पार्टीको मेरुदण्ड बलियो बनाउने र राष्ट्र बलियो हुने बताए ।

'२५-३० बर्षअघि नेपाली कांग्रेसले लगानीमैत्री वातावरण नबनाएको भए अहिले यतिका ब्यक्तिहरु उद्यमी बन्ने थिएनन्'-चौधरीले भने-'त्यतिबेलासम्म स्वास्थ्य, शिक्षा, उद्योगमा निजी लगानी गर्न सक्ने ब्यवस्था नै थिएन, त्यसयता निजी क्षेत्रमा लगानी बढेको छ ।' सोच, सपना, योजना, स्रोतको पहिचान गरेर तरिकाबद्ध लगानीले उद्यमशिलता बढाउन सहयोग पुग्ने बताउँदै उद्योगी चौधरीले प्रविधिको सहयोगले पनि धैरै युवाहरु उद्यमशिलतातर्फ उन्मुख भएको धारणा राखे ।

'राजनीति पेशा होइन सेवा भन्ने स्पष्ट हुन जरुरी छ' -चौधरीले भने-'राजनीतिलाई कमाउने माध्यम बनाएसम्म राजनीतिमा विकृति नै विकृति हुन्छ । नेतृत्वले पार्टीलाई कमाउने माध्यम बनाउनुहुँदैन, कार्यकर्ताले जागिर, चन्दा र रोजगारीका लागि पार्टी सदस्यता लिनुहुँदैन ।' विचारविनाको राजनीतिको जग बलियो नहुने टिप्पणी गर्दै चौधरीले नेपाली कांग्रेसका प्रत्येक वार्ड कार्यालयलाई गरिखाने कार्यालयको रुपमा स्थापित गर्न आग्रह समेत गरे । सरकारको नेतृत्व गर्ने राजनीतिक दलले सर्टिफिकेटको आधारमा सहुलियत ऋणको ब्यवस्था गरेर लगानीमैत्री वातावरण बनाउन पनि आग्रह गरे ।

अर्का उद्योगी छत्र गिरीले सरकार फेरिनेवित्तिकै नीति पनि परिवर्तन हुँदा देशमा उद्योग-ब्यवसायमा लगानीमैत्री वातावरण नबनेको बताउँदै जिम्मेवारी र इमान्दारीपूर्वक कार्य गर्नसके सफलता प्राप्त हुने धारणा राखे । प्याब्सनका पूर्व केन्द्रीय अध्यक्ष उमेश श्रेष्ठले विगतदेखि वर्तमानसम्मको सफलताको कथा बताउँदै शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पर्यटन, बैक, होटल, हाइड्रो प्रोजेक्ट, उद्योग लगायतका क्षेत्रमा गरिएको लगानीले मुनाफा कमाउन सकिने बताए । अबको २० बर्षपछि मध्य पहाडी क्षेत्रका जग्गा उपयोग गरेर उद्योगधन्दा चलाउन सकिने बताउँदै नेपालमा विकासको पर्याप्त संभावना रहेको बताए । केही नलिइ काठमाडौं पुगेपछि आफूले २ हजारमा घर भाडा लिएर लिटल एन्जल्स स्कुल स्थापना गरेको स्मरण गर्दै उहाँले अहिले विद्यालय, बैंक लगायतका क्षेत्रमा लगानी रहेको बताए । नेपाली कांग्रेस झापाका सभापति उद्धव थापाले वी.पी. कोइरालाले सहकारी स्थापना सम्बन्धि नीति ल्याउनुभएको स्मरण गर्दै सहकारीले थुप्रै ब्यक्तिको आर्थिक स्तर उकास्न सहयोग पुर्याएको धारणा राखे ।

विचार, ब्यवहार, ब्यवसाय र विकासले मात्रै कांग्रेस कार्यकर्ता हुन सकिने सभापति थापाको भनाइ थियो । नेपाली कांग्रेस पाँचथरका सभापति नरेन्द्र केरुङले राजनीतिलाई सेवाका रुपमा लिन राजनीति सँगसँगै उद्यमशिलता आवश्यक रहेको बताए ।

राष्ट्रिय योजना आयोगका पूर्व उपाध्यक्ष डा. गोविन्द पोखरेल र राजु नेपालले गरिखाने अभियान के हो ? कसरी गरिखानसक्ने हुने ? लगायतका विषयमा प्रशिक्षण दिईएको कार्यक्रममा ५ लाखदेखि २५ लाखसम्मका परियोजनाहरु यस अभियानमा समेटिने बताएका थिए । गरिखाने अभियानका सदस्य इन्द्र बानियाले गाउँमुखी, कर्ममुखी र जनमुखी अभियानबाट कांग्रेस बलियो हुने बताउँदै अब आर्थिक समृद्धिको मुद्धा लिएर जनतासमक्ष जानुपर्ने धारणा राखे । हुने खाने वर्गले हुँदा खाने वर्गलाई पनि हुने खाने बनाएपछि मात्रै राष्ट्रिय समृद्धि प्राप्त हुने उनको भनाई थियो । राजनीति गर्ने क्रममा नै आफूले पैतृक सम्पत्ति सकेपछि केही गर्नुपर्छ भन्ने सोचका साथ उद्यमशिलतामा लागेको उल्लेख गर्दै उनले अहिले विभिन्न उद्योगमा २ सय बढी स्थायी कर्मचारी र एकहजार बढीलाई रोजगारी दिइरहेको उदाहरण प्रस्तुत गरे । झापाका उद्योगी, ब्यवसायीहरुको उल्लेख्य उपस्थिति रहेको कार्यक्रममा गरिखाने अभियान अन्तर्गत आगामी असार मसान्तसम्ममा एकहजार परियोजना सञ्चालनको लक्ष रहेको बताइएको थियो ।

अर्जुनधारा प्रेस क्लबको दोस्रो बार्षिक साधारणसभा

– **सन्दर्भ समाचारदाता**

शनिश्चरे । अर्जुनधारा नगरपालिका अन्तरगत अर्जुनधारा प्रेस क्लबको दोस्रो बार्षिक साधारणसभा आइतबार सम्पन्न भएको छ । क्लबद्वारा स्थानीय साधुटार स्थित हात्ती आहालमा पर्यटकीय क्षेत्रमा आयोजित साधारणसभामा क्लबका अध्यक्ष कुमार भट्टराईले क्लबको बार्षिक गतिविधि अवगत गराउँदै कार्यालय निर्माण गर्नका लागि दाताबाट केहि धुराजग्गा निःशुल्क प्राप्त भएको जानकारी गराउनु भयो ।

भट्टराईको अध्यक्षता तथा अर्जुनधारा नगरपालिकाका प्रमुख हरिकुमार रानाको प्रमुख आतिथ्यतामा सम्पन्न कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि रानाले राष्ट्र संकटका कारण नगरका योजनाहरु अलपत्र परेको बताउनु भयो । कार्यक्रममा अतिथिका रुपमा पूर्व सामान्य प्रशासन मन्त्री केशवकुमाले टेलिफोनमार्फत शुभकामना दिँदै क्लबलाई आफूले सक्ने सहयोग गर्ने वचन दिनुभयो । हचुमासा

सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहमा अध्यक्ष यूवराज लोहारले हात्तीआहाल पर्यटकीय क्षेत्रको आश्यकता तथा चुनौतिहरुका बारेमा जानकारी गराउनु भयो ।

सो कार्यक्रममा समूहका उपाध्यक्ष सन्तबहादुर मगर प्रेस क्लबका सल्लाहकार संयोजक दिपीन राई, कृष्ण बराल, उमाकान्त खनाल, लगायतले शुभकामना मन्तव्य राखेका थिए । सचिव प्रेम आचार्यले सञ्चालन गरेको कार्यक्रममा स्वागत उपाध्यक्ष रमेश समदर्शीले गर्नुभएको थियो ।

विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन सम्बन्धि निषेधाज्ञा

– **सन्दर्भ समाचारदाता**

गौरीगंज । विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन सम्बन्धि उच्च अदालत विराटनगर इलाम इजलासले दिएको अन्तरिम आदेशसहतिको उत्प्रेषण युक्त परमादेश निषेधाज्ञा बमोजिम कार्यान्वयन गर्न यहाँका पेशागत संघ संगठनहरुले माग गरेका छन् । नेपाल शिक्षक संघ गौरीगंज, नेपाल राष्ट्रिय शिक्षक संगठन गौरीगंज र एकिकृत

अखिल नेपाल शिक्षक संगठन गौरीगंजले आज संयुक्तरुपमा प्रेस विज्ञप्ति प्रकाशित गर्दै उच्च अदालत विराटनगर इलाम इजलासले दिएको परामादेश निषेधाज्ञाकार्यान्वय गर्न माग गरेका हुन् । अदालतले माघ २५ गते गाउँपालिकाको नाममा परमादेश जारी गरेको हो ।

गौरीगंज गाउँपालिकाले शिक्षा ऐन विपरित सामुदायिक विद्यालयहरुमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन प्रक्रिया अघि बढाएको भन्दै गौरादह नगरपालिका वार्ड नं. ५ बस्ने सोमनाथ काफ्लेले उच्च अदालत विराटनगर इलाम इजलासमा रिट निवेदन दिएका थिए । गाउँपालिकाले कार्यविधि बनाई कोरोना भाइरसको कारण देखाई गत जेठ १९ गते सामुदायिक विद्यालयहरुमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन गर्ने निर्णय गरेको थियो । उत्त निर्णय बमोजिम गाउँपालिकाले अधिकांस विद्यालयहरुमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठनसमेत गरिसकेको छ ।

गौरीगंज गाउँपालिकाको कार्यालय, गाउँपालिकाका अध्यक्ष, ६ वटै वडा कार्यालयका अध्यक्ष, शिक्षा समिति, गौरीगंज गाउँपालिका वार्ड नं। १ स्थित जनकल्याण आवाशिय विद्यालय, विद्यालयका प्र।अ।लगायत १८ जना विरुद्ध विपक्षी बनाई रिट निवेदन परेको हो ।

शिक्षा ऐन २०२८ को दफा १२ को उपदफा १ बमोजिम सामुदायिक विद्यालयहरुमा विद्यालय व्यवस्थापन गठन गर्नुपर्ने मागसहित परेको रिट निवेदनप्रति तीन वटै संगठनहरुले ऐक्यवद्धता रहेको नेपाल शिक्षक संघ गौरीगंजका अध्यक्ष गोपाल प्रसाद ताजपुरियाले जानकारी गराएका छन् ।

बिमा वापतको रकम रु. ७ लाख प्रदान

– **सन्दर्भ समाचारदाता**

दमक । घर वनाउने क्रममा लडेर मृत्युभएका झापा,दमक ८ का ४० बर्षिय अतावुल मियाका परिवारलाई रु ७ लाख राहत प्रदान गरिएको छ । दमक ६ का प्रेमबहादुर कार्कीको पक्की घरमा काम गरिआएका मियाको कामको सिलसिलामा गत असार २८ गते लडेर मृत्युभएको थियो । नेपाल स्वतन्त्र जडान तथा निर्माण मजदुर युनियन दमकले आफना सदस्य रहेका मियाका परिवारलाई बिमा वापतको रकम रु ७ लाख उपलव्ध गराएको हो ।

दमक ५ मा कार्यालय रहेको युनियनले आज शुक्रवार यहाँ एक कार्यक्रम गरि विमा वापतको रकम मृतककी दुई श्रीमती मिना र नुरसवा खातुन मियालाई संयुक्त रुपमा प्रदान गरिएको अध्यक्ष इन्द्रकुमार राईले

बताए । उक्त विमा वापतको रकम युनियनका केन्द्रीय सदस्य कर्णवहादुर तामाङ,नेपाल इरिक्सा चालक संघ दमकका अध्यक्ष नेत्र सुनामसहित युनियन पदाधिकारी,सदस्यहरु, मियाका परिवारहरुको उपस्थितिमा हस्तान्तरण गरिएको थियो । संस्थाले आइएमइ जनरल इन्स्योरेन्सको सहकार्यमा आफना तीस जना सदस्यहरुको विमा गराएको थियो ।

शिवसताक्षीमा मेयरकप खेलकुद प्रतियोगिता हुने

– **सन्दर्भ समाचारदाता**

शिवसताक्षी । झापाको शिवसताक्षीमा तेश्रो संस्करणको नगर स्तरीय मेयरकप खेलकुद प्रतियोगिता हुने भएको छ । ८ विधाका १९ वटा खेल नगरका विभिन्न खेल मैदान तथा कवर्डहलमा हुने आयोजक शिवसताक्षी नगर खेलकुद विकास समितिले जनाएको छ ।

आयोजकका अनुसार फागुन १७ देखी २८ गते सम्म हुने प्रतियोगितामा फुटबल, भलिबल, एथलेटिक्स, क्रिकेट, कराँते, कबड्डी र व्याडमिण्टनका खेल हुनेछन् । शिवसताक्षी नगर खेलकुद विकास समितिका अध्यक्ष फुर्वा तामाङ्गका अनुसार नगर स्तरिय फुटबलका बिजेता वडाले ७५ हजार पाउने छ भने उपविजेताले ४१ हजार नगदै पुरस्कार पाउने छ । यो वाहेक मेडल, ट्रफि र प्रमाणपत्र पनि बिजेताले पाउने छन् । फुटबल विधाका सर्वोकृष्ट खेलाडीले १५ हजार र म्यान अफ दि म्याचका विजेताले १४ हजार पाउने छन् । प्रतियोगितामा सर्वाधिक गोल गर्ने वडाले ८ हजार पाउने आयोजक समितिका सन्तोष पौडेलले बताए । वेष्ट किपर, डिफेन्स, मिड फिल्डर, स्ट्राईकरले जनही ५ हजार पाउने छन् । फुटवल दुधेको क्षेत्रीय रंगशालामा १७ गते देखी २८ गते सम्म हुने छ ।

आमाको गर्भमा नभएको सुरक्षा कहाँ खोज्ने ?

–जानुका ढुंगाना

भनिन्छ नारी देवीको अवतार हो । उनीहरुको सम्मान हुनुपर्छ । नारी पुरुष रथको दुई पाङ्ग्रा हुन् । कुनै एकको खराबीले पनि घर चल्न मुस्किल पर्छ भन्ने उक्तिसँगै आजकल हाम्रो समाजका हरेक क्रियाकलापमा पुरुष सरह नै महिलाहरुको सहभागिता भएको देखिन्छ । देशको राजनीति क्षेत्रदेखि अन्य निजामती क्षेत्र, व्यावसायिक क्षेत्र, विभिन्न कलाकारिता नाट्य क्षेत्र, धार्मिक सास्कृतिक क्षेत्र लगायत धेरै ठाँउहरुमा महिलाको उपस्थिति र कार्य सम्पन्नताको जिम्मेवारी बराबर देखिन्छ । एउटा घरभित्रको चुलोचौको, बालबच्चा र अन्य घरायसी जिम्मेवारीको बाबजुद बाहिरी कामकाजमा जुट्नु उति सजिलो छैन । यद्यपि उनीहरुको जोश र जाँगर इच्छाशक्तिको कारण सबै क्षेत्रमा महिला सहभागीता हुनुलाई समाज परिवर्तनको सकारात्मक उपजको रुपमा लिन सकिन्छ । घर, समाज अनि राष्ट्र निर्माण कै काममा समेत महत्वपूर्ण भुमिका निर्वाह गरिरहेका नारी समुदायको अस्मिताको संरक्षणको कुरा गर्नुपर्दा शून्य सुरक्षाको अवस्थाभन्दा अनुचित नहोला ।

नेपालमा दिनप्रतिदिन तिब्र गतिमा बढीरहेको बलात्कार, हत्या-हिंसा, एसिड आक्रमण, अपहरण, बेचखन जस्ता अपराधिक गतिविधिले महिलाहरुको अस्तित्वमाथि नै धावा बोलिरहेका आभास हुन्छ । यस्तो अपराधको सिकार हुनेमा कम उमेरका बालिकाहरु र किशोर अवस्थामा प्रवेश गर्दै गरेका युवतीहरुको संख्या बढीमात्रामा भएको पाइन्छ । हुन त उमेको हिसाबले ६०/७० बर्ष नाघिसकेको बृद्धअवस्थाका आमाहरु पनि बलात्कारको सिकार भएको घटना हाम्रो समाजभित्र यथेष्ट छन् । बलात्कारको प्रसङ्गमा भन्नुपर्दा २०७५ साल श्रावन ११ मा कञ्चनपुरको भीमदत्तनगरपालिका-१८ निम्बुखेडास्थित उखुबारीमा १३ बर्षिया बालिका निर्मला पन्तको शव बलात्कारपछि हत्या गरेको अवस्थामा फेला परेको थियो हालसम्म त्यो घटनाको सत्यतथ्य बाहिर आउन सकेको छैन भने पुनः उस्तै प्रकृतिको अकी घटना यसै माघ महिनामा भयो । बैतडीको दोगडकादार गाउँपालिका-७ चडेपानीकी १७ वर्षीया किशोरी भागरथी भट्टको हत्या भएको छ ।

बलात्कार सम्बन्धी जघन्य अपराधका घटना हरेक वर्ष बढ्दै जादा पछिलूला ५ वर्षमा बलात्कारका ११००० घटना दर्ता भए मध्येमा सबैभन्दा डरलाग्दो तथ्य बालिकाको संख्या ५००० रहेको प्रहरी तथ्यांकले देखाउँदछ । यो ५/६ वर्षमा बलात्कारका घटना दोब्बर संख्यामा बढेको देखिन्छ भने ०७५ साउनको कञ्चनपुरकी बालिका निर्मला पन्तदेखि ०७७ माघको बैतडीकी भागरथीसम्म आइपुग्दा देशमा ३३४७ जना बालिका बलात्कृत भएको प्रतिवेदनले देखाउदछ । अपराध लुकाउन १७ जना पीडितको हत्या भएको देखिन्छ यसरी तथ्यांक हेर्दा हामी अनुमान लगाउन सक्छौं हाम्रो देशमा हाम्रा चेलीबेटी कति सुरक्षित छन् भनेर ।

त्यस्तै मुलुककै राजधानी काठमाडौंमा २०७५/७६ मा २१० वटा घटना भएका थिए भने झापामा १३० । त्यसपछि सुनसरी, मोरङ र कैलालीमा धेरै घटना भएको तथ्यांक छ । सुनसरीमा ११०, मोरङमा १०२ र कैलालीमा १०० घटना भएको र ७७ वटै जिल्लामध्ये सबैभन्दा बढी घटना काठमाडौं र त्यसपछि झापामा भएको प्रहरी तथ्यांकले देखाउँछ ।

प्रदेशअनुसार विश्लेषण गर्दा प्रदेश १ मै बढी घटना भएको देखिन्छ । प्रदेश नं। १ मा २०७५/७६ मा ५९४ वटा घटना भए । त्यसपछि प्रदेश ५ मा ४०१ घटना भएको देखिन्छ । प्रदेश २ मा २८०, प्रदेश ३ मा २२५, प्रदेश ४ मा १६७, प्रदेश ६ मा १३५ र प्रदेश ७ मा १६० वटा बलात्कारको घटना भएको प्रहरी मुख्यालयले जनाएको छ। प्रतिवेदन अनुसार २६ देखि ३५ वर्षका महिला बढी बलात्कारको सिकार हुँदै आएको देखिन्छ । २०७५/७६का कुल घटनामध्ये यो उमेर समूहका ७३४ महिला पीडित भएको देखिन्छ। त्यसपछि ३० देखि ४५ वर्षका ४१० जना बलात्कृत भएको देखिन्छ । १७ देखि १८ वर्षका ३२८, १० वर्षमुनिका १६ र ११ देखि १६ वर्षका ९२ जना बलात्कृत भएको प्रहरी तथ्यांकले देखाउँछ । सातै प्रदेशको अभिलेखअनुसार अपहरणपछि ४१ जना बलात्कृत भएको, १० जनाको बलात्कार गरी हत्या र २ जनाको बलात्कारपछि हत्या प्रयास भएको जानकारी प्रतिवेदनले देखाउँदछ । प्रहरीको तथ्यांक अनुसार दैनिक औसत ६।४६ जनाको बलात्कृत हुने गरेको देखिन्छ । पीडित हुनेमा भने केही बालकहरू पनि रहेको पाइन्छ । यसैगरी बलात्कार मात्र नभई सबैखाले अपराधको जोखिममा बालबालिका र युवाहरू नै धैरै मात्रामा पर्नेगरेको देखिन्छ । अढाइ महिने शिशु देखि १० वर्ष मुनिका बालिकाहरु पनि बलात्कारपछि हत्याको झोखिममा पर्ने गरेको खबरले नेपाली समाज अछुतो छैन ।

२०७१ फागुनमा राजधानीको मुटु बसन्तपुरमा ट्युसन पढ्न गएका दुई किशोरीमाथि एसिड आक्रमण भएको थियो ।यसरी ७ वर्षभित्र देशभरमै १९ युवतीयुवती एसिड प्रहारको सिकार भएका देखिन्छ भने ३ जना पुरुष समेत एसिड प्रहारको पीडित भएको तथ्यांकले देखाउँदछ । एसिड आक्रमणका घटना प्रायः प्रेम प्रतिशोधमा बदलिएपछि भएका देखिन्छ । प्रेम प्रस्ताव अस्वीकार गर्दा, विवाह गर्न नमान्दा र असमझदारी बढेपछि प्रेमीले प्रेमिकामाथि एसिड आक्रमण गर्ने गरेको पाइएको प्रहरी अनुसन्धानले देखाउँछ ।

अपहरण, बलात्कार भने कतै एसिड प्रहार विभिन्न बहानामा लुटिनु, काटिनु वा लुछिनु पर्ने नारीले विवाह पश्चात भने दाइजो नल्याएको कारण शारीरिक, मानसिक यातनासँगै मर्नुपर्ने पनि हुन्छ । कतै बोक्सीको आरोपमा नारी नै जीउँदै जल्नुपर्छ भने आमाको गर्भमा रहँदा गर्भपतनको सिकार बन्नुपर्छ । बिगतमा श्रीमानको चितासँगै सती जानुपर्ने कुरितिलाइ हटाइ स्वतन्त्र भै बाच्ने अधिकार सुनिश्चित गरेको भएता पनि अहिलेको परिस्थितिमा आफ्नै श्रीमानले विभिन्न बहनामा श्रीमतीको हत्या गरेको दर्दनाक घटनाहरुले समाज दुखिरहेकोछ । ‘ खोइ कहा छ सुरक्षा नारीको ?’ जसको उत्तर एक जटिल प्रश्नमै सिमित रहेको देखिन्छ । सरोकारवाला पक्षहरुले जतिसुकै नारीवादको भाषण गरे पनि, महिला हकहित र अधिकारको कुरा गरे पनि, महिला शिक्षा, सहभागिताका कुरा गर्दै हिंडे तापनि, कानुनको पन्नामा कडा दण्ड सजाय दिने व्यवस्था भए तापनि अकाल मृत्यु खेप्न बाध्य छन् नारीहरु । आफ्नी आमाको गर्भदेखि नै गर्भपतनको समस्याबाट असुरक्षित हुँदै एक अबोध शिशुले यो धरामा पाइला टेकेदेखि नै अनेक किसिमका हिंसाको शिकार हुँदै मृत्युवरण गर्नुपर्नेसम्मको परिस्थिति झेल्नुपर्छ । तसर्थ समस्त नारीहरुको हित र सुरक्षा कहाँ र कसरी खोज्ने भनि एक गम्भीर प्रश्न आज सारा नेपालीको एक साझा सवाल बनिरहेकोछ । हाँस्दै खेल्दै विद्यालय जाने उमेरका सम्पूर्ण हाम्रा छोरीहरुलाई निर्मला र भागरथी जस्तो अनुसन्धानमै अल्झिएको घटनाको पात्र हुनबाट बचाऔं ।

अपराधीलाई दण्ड सजायमा कडाइ नहुँदा यस्तो घट्ना बढने क्रम जारी छ । विद्यालय जस्तो सम्वेदनशील ठाउँमा शिक्षकमा पनि विद्यार्थीहरु असुरक्षित छन् । सुरक्षाको कुरा गर्दा घर, समाज, बजार, मठ्मन्दिर, बाटोघाटो कहिँ कतै पनि सुरक्षित महशुस गर्ने अवस्था देखिदैन । आफ्नो बुवाबाट बलात्कारमा परेका कयौं बालिकाको चित्कारबाट पीडित छ हाम्रो समाज । काका, मामा दाजु, भाइ लगायतका हाड्नाताभित्र यस्तो अपराधमा पर्नेहरुको संख्या कूल सख्याको आधाभन्दा बढी नै रहेको प्रतिवेदनले देखाउँदछ । आफ्नो परिवार र सम्बन्धभित्र घटना भइसकेपछि ढाकछोप गरी पीडितको आवाजलाई दवाउने प्रवृत्तिले गर्दा प्रतिदिन अपराध बढीरहेको आकलन गरिन्छ । पहुचवाला र पदको दाबेदारबाट अथवा उनीहरुको नजिकका मान्छेहरुबाट हुने अपराधिक घटनामा राजनीतिक हस्तक्षेप भइ दोषीलाई लुकाइ पीडित पक्षलाई नै दोष दिने परिपाटीले ग्रसित हाम्रो समाजमा आज नारी अस्मिता लुटिन रत्तिभर समय लाग्दैन । हामी हरेक व्यक्ति, समाज, सम्बन्धित निकाय लगायत सिङ्गो राष्ट्रूले नै यस्ता अपराधिक गतिविधि के कस्ता कारणबाट भइरहेको छ ? यसलाई कसरी न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ ? भन्ने कुराको मनोवैज्ञानिक ढंगबाट अध्ययन, अनुसन्धान तथा विश्लेषण गरी समाधानको उपाय नखोज्ने हो भने कुनै पनि छोरी आफ्नै घर, विधालय, हाटबजार, मठमन्दिर कहिँकतै पनि सुरक्षित भइ हियुल गर्ने अवस्था देखिन्न । तसर्थ हामी सबै सरोकारवाला व्यक्ति, निकाय, प्रशासन, राजनीति दल र नेता लगायत सिङ्गो राष्ट्रूले नै यो समस्यालाई गहन रुपमा बुझी सुरक्षित वातावरण सिर्जनाको लागि जुट्नु आजको आवश्यकता देखिन्छ ।

पाँच...

–उसु, देविका खड्का –जुडो, कमला श्रेष्ठ –फेन्सिङ रहेका छन् ।

त्यस्तै, वर्ष उत्कृष्ट खेलाडी –युवामा रेजिन सुब्बा –फुटबल, मनिता श्रेष्ठ प्रधान –जुडो, अनुजा कुलुङ राई –कबड्डी र वर्ष उत्कृष्ट प्रशिक्षकमा प्रवेश कटवाल –फुटबल, मदन उप्रेती –कराते, वोङदेन लामा –पौडी रहेका छन् । वर्ष खेलाडी पुरुषलाई एक थान मोटरसाइकल, वर्ष खेलाडी महिलालाई एक थान स्कुटर, वर्ष खेलाडी युवालाई नगद २५ हजार, वर्ष उत्कृष्ट प्रशिक्षकलाई नगद २५ हजार र ट्रफी प्रदान गरिने मञ्चका अध्यक्ष हिमाल खेरेलले जानकारी दिए ।

त्यस्तै, पिपुल्स च्वाइजअन्तर्गत एक खेलाडीलाई नगद २५ हजार र लाइफ टाइम्स अचिभमेन्ट अवार्डस्वरुप एकजनालाई नगद ३५ हजार रुपैयाँ प्रदान गरिनेछ । साथै, यो वर्ष दुईजनालाई नगद २५ हजारसहित स्पेसल अचिभमेन्ट अवार्ड प्रदान गरिने मञ्चले जनाएको छ ।

पर्यटन पुर्वाधार विकासका लागि साझेदारी योजना

– **सन्दर्भ समाचारदाता**

भद्रपुर । झापाका १० स्थानीय तहमा पर्यटन पुर्वाधार विकासका लागि संघिय सरकारले स्थानीय पालिकाहरुसंग साझेदारी योजना अघि सारेको छ । कुल ४८ करोड ८३ लाखको योजना मध्ये स्थानीय तहले ३० प्रतिशत लगानी गर्नुपर्ने शर्त रहेको छ ।

पर्यटन उपज विकास साझेदारी कार्यक्रममार्फत सञ्चालन हुने परि योजनाहरुमा झापाका अर्जुनधाराको हलुवागढ पर्यापर्यटन प्रबर्द्धन परि योजनाका लागि ४ करोड ३५ लाख ५० हजार, बाह्रदशी गाउँपालिकाको साधुपर्ती झिल सिमसार क्षेत्रको पर्यटन प्रबर्द्धनमा ३ करोड ५० लाख, शिवसताक्षी नगरपालिकाको दोमुखा चिल्ड्रेन पार्क तथा स्वीमिङ पुल निर्माणमा एक करोड ३०

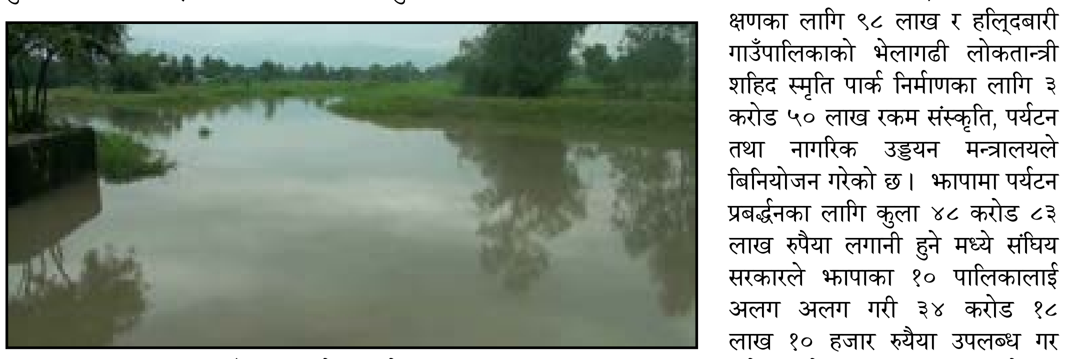

लाख, कचनकवल गाउँपालिकाको कचनकवलस्तभ्भ र केचना झिल ब्यवस्थापनका लागि ३ करोड ५० लाख, गौरीगञ्ज गाउँपालिकाको कारोबारी सिमसार क्षेत्रका लागि ३ करोड ५० लाख, कमल गाउँपालिकाको साधुहोली पर्यटन क्षेत्रका लागि ३ करोड ५० लाख, कनकाइ नगर पालिकाको कनकाइ सामुदायिक वनस्पती उद्यायन तथा विज्ञान पार्क परि योजनाका लागि ४ करोड ४९ लाख, भद्रपुर नगरपालिकाको साइन्स सिटी निर्माणका लागि ४ करोड ३८ लाख, दमक नगरपालिकाको इन्द्रेणी ताल संर क्षणका लागि ९८ लाख र हल्दिबारी गाउँपालिकाको भेलागढी लोकतान्त्री शहिद स्मृति पार्क निर्माणका लागि ३ करोड ५० लाख रकम संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयले बिनियोजन गरेको छ। झापामा पर्यटन प्रबर्द्धनका लागि कुला ४८ करोड ८३ लाख रुपैया लगानी हुने मध्ये संघिय सरकारले झापाका १० पालिकालाई अलग अलग गरी ३४ करोड १८ लाख १० हजार रुयैया उपलब्ध गर ाउने छ भने झापाका पालिकाहरुले आ आफ्नो पर्यटन क्षेत्रमा परेको बजेटको ३० प्रतिशत हुन आउने जम्मा १४ करोड ६४ लाख ९० हजार रकम साझेदारी गर्नु पर्नेछ ।

गौरादह नगरपालिकामा शिक्षकहरू धर्नामा

– **सन्दर्भ समाचारदाता**

भद्रपुर । गौरादह शिक्षक महासंघ नगर समितिले नगरपालिका कार्यालय अगाडि आज शुक्रबार धर्ना दिएको छ । गौरादह नगरपालिकाले शिक्षा बजेटमा व्यापक कटौती गरेको भन्दै शिक्षक महासंघ नगरसमितिको अगुवाईमा सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकहरूले ३ घण्टा धर्ना दिएका हुन् । शिक्षकहरूले नारावाजी गर्दै प्ले कार्ड र व्यानर सहित जनता मावि विद्यालयदेखि गौरादह बजार, डिपु चौक हुँदै नगरपालिका कार्यालय अगाडि धर्ना दिएका थिए ।

आर्थिक वर्ष २०७७र७८ मा छैठो नगरसभाबाट पारित शिक्षा बजेट अन्तर्गत नगरपालिकाले बाल शिक्षक र कर्मचारी प्रोत्साहन भत्ता, विद्यालय कर्मचारी निवृत प्रोत्साहन भत्ता, अंग्रेजी शिक्षक व्यवस्थापन प्रा. वि।.तह स्वयसेवक र प्ले ग्रुप कक्षा व्यवस्थापनलगायत १३ बुँदै मागसहित महासंघले धर्ना दिएको हो ।

गौरादह नगरपालि भित्र रहेका ३२ वटा सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकहरूले

हाजिर पुस्तिकासहित धर्नामा सहभागी भएका थिए । उनीहरू सबै धर्ना स्थलमै हाजिर गरेका थिए । शिक्षकहरू धर्नामा गएपछि गौरादह नगरपालिकाको सबै सामुदायिक विद्यालयहरूमा पठनपाठन ठप्प रह्यो । विद्यालयहरूमा पठनपाठन हुन सकेन ।

नगरपालिकाले बाल शिक्षक र कर्मचारी प्रोत्साहन शिर्षकमा १४ लाख ४० हजार रूपैयाँ, विद्यालय कर्मचारी निवृत प्रोत्साहन शिर्षकमा ४ लाख रूपैयाँ, २० जना अंग्रेजी शिक्षक प्रा। वि। तह ९ स्वयंसेवक० शिर्षकमा ३९ लाख रूपैयाँ र प्ले ग्रुप कक्षा व्यवस्थापन शिर्षकमा ८ लाख रूपैयाँ कटौती गरेको छ । कटौती गरिएको बजेटको विषयमा व्यक्तिगत तथा संस्थागतरूपमा पटक (पटक ध्यानाकर्षण गराए पनि नगरपालिकाले गम्भीरतापूर्वक नलिएकोले चरणवद्व आन्दोलन गर्नु पर्ने बाध्यता भएको अध्यक्ष बाबुराम भण्डारीले बताए ।

नगरको शैक्षिक गुणस्तरमा नगरपालिका सजक रहेको बताउँदै शिक्षामा नगरपालिकाको छैठो नगर सभाबाट १ करोड ८६ लाख रूपैयाँमा छुट्याएको गौरादह नगरपालिकाका प्रमुख रोहित कुमार साहले जानकारी गराए । कोरोना भाईरसको महामारीले वजेटको कार्यान्वयनमा चुनौती थपिएको नगर प्रमुख साहको भनाई थियो । शिक्षकहरूको मागप्रति नगरपालिका संवेदनशील भएको बताउँदै बार्ताको माध्यमबाट समस्याको हल गर्ने नगरप्रमुख साहले बताए ।

धर्ना कार्यक्रममा नेपाल शिक्षक महासंघका अध्यक्ष बाबुराम भण्डारी, नेपाल शिक्षक संगठन गौरादहका अध्यक्ष लिला गौतम, शिक्षक संघ गौरादहका अध्यक्ष रत्न कटुवाल, प्रगति माविका प्रअ डिल्लीराम अधिकारी, जनता माविका प्रअ हरि अधिकारी, मोती माविका कर्मचारी हरी ढकाल, बालशिक्षक भगवती भण्डारीलगायतले बोलेका थिए भने सञ्चालन महासंघका सचिव पुन्य मिश्रले गरेका थिए ।

झापाका आदिवासी जनजाति श्रष्टाहरु संगठित

– **सन्दर्भ समाचारदाता**

भद्रपुर । झापाका आदिवासी जनजाति श्रष्टाहरु संगठित भएका छन् । विर्तामोडमा शनिवार सम्पन्न भेलाले मधुराज केरुङको संयोजकत्वमा नेपाल आदिवासी जनजाति साहित्यकार महासंघ लिम्बुवान राज्य समिति गठन गरिएको छ । गठित तर्दथ समितिको सहसंयोजकत्रयमा शिरेन बान्तावा ,पार्वता पोमु ,दावा शेर्पा,सचिवमा छत्र दर्लामी ,सहसचिवमा सुनिता तामाङ र कोषाध्यक्षमा सुजन सेलिङ रहेका छन् ।

यस्तै सदस्यहरुमा डा. छत्र माबो ,अजित धिमाल ,इक्साहाङ चेम्जोङ ,अर्चना गुरुङ ,इन्द्रसिंह राजबंशी ,मन्जुल सुनुवार , निमा पोङ्सुवा भोटिया र जितेन साङपाङ रहेका छन् ।

यस्तै, केन्द्रिय प्रतिनिधिहरुमा बिराट किराती र जितेन पन्दाक तथा सल्लाहकारहरु मुनाराज शेर्मा, सुमित्रा बाङ्देल चेलि र सेसेहाङ फियाक रहेका छन् । भेलामा महासंघका केन्द्रीय संयोजक राजन मुकारुङ र सह संयोजक टंक सेलिङको उपस्थिति रहेको थियो ।